

Tiina Miettinen & Titta Pohjanmäki (toim.)

ONNISTUMME YHDESSÄ

Auditointi Humanistisen
ammattikorkeakoulun
kehittämisen tukena

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

Tiina Miettinen & Titta Pohjanmäki (toim.)

ONNISTUMME YHDESSÄ

Auditointi Humanistisen
ammattikorkeakoulun
kehittämisen tukena

Tiina Miettinen & Titta Pohjanmäki (toim.)
ONNISTUMME YHDESSÄ
Auditointi Humanistisen ammattikorkeakoulun kehittämisen tukena

ISBN 978-952-456-314-7 (verkkojulkaisu)
ISSN 2343-0664 (painettu)
ISSN 2343-0672 (verkkojulkaisu)

Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 66.

© Humanistinen ammattikorkeakoulu, 2018

Taitto: Emilia Reponen

Tiina Miettinen & Titta Pohjanmäki

ESIPUHE

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) toteutti Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) auditoinnin vuonna 2018 ja antoi korkeakoulullemme laatuleiman, joka on voimassa kuusi vuotta 18.6.2018 alkaen. Näin ollen Humakin laatujärjestelmä täyttää korkeakoulujen laadunhallinnalle asetetut kansalliset kriteerit ja vastaa eurooppalaisia korkeakoulujen laadunhallinnan periaatteita ja suosituksia. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 3.)

Auditoinnissa auditointiryhmä nostaa esiin korkeakoulun hyviä käytänteitä ja antaa korkeakoululle kehittämissuosituksia. Tämä julkaisu on toimitettu tukemaan meitä kehittämistoimintamme suuntaamisessa ja luomaan pohjaa jatkuvalla kehittymiselle. Tämän julkaisun artikkelit pohjautuvat Humakin auditointikohteisiin. Artikkeleissa pohditaan auditoinnin keskeisiä tuloksia sekä kuvataan suunnitteilla ja meneillään olevia kehittämistoimenpiteitä. Artikkelien kirjoittajiksi ovat valikoituneet korkeakoulu yhteisöme laadusta vastaavat henkilöt ja Humakin opiskelijakunta HUMAKOn jäsenet.

Humak auditointiin ensimmäisen kerran vuonna 2012. Tällä toisella auditointikierröksellä (v. 2012–2018) Humak oli viimeisiä auditoituja korkeakouluja. Toisella auditointikierröksellä auditointi kohdistui aiempaa vahvemmin tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallintaan. Näyttöinä toimivat koulutukset tai vastaavat tutkintoon johtavat kokonaisuudet, joista osan valitsi korkeakoulu itse ja osan puolestaan valitsi auditointiryhmä. Lisäksi auditointi kytkettiin vahvemmin korkeakoulun strategiaan tavoitteisiin valinnaisella auditointikohteella, jonka korkeakoulu sai itse valita. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015, 4.) Samaan aikaan kun Humakissa ryhdytään työstämään toisen auditointikierröksen auditointikohteiden kehittämistoimenpiteitä, suuntaa moni korkeakoulu jo vahvasti toimintaansa kolmanteen auditointikierrökseen, joka toteutetaan vuosina 2018–2024.

Humanistisen ammattikorkeakoulun strategiaan on kirjattu arvoiksemme: kunnioitamme toisiamme, olemme avoimia, onnistumme yhdessä ja uudistumme ja uudistamme rohkeasti (Huttula, Lehtinen & Röksä 2016). Nämä arvot toimivat laatu kulttuurimme arvopohjana ja perustana laatu työn onnistumiselle korkeakoulussa, jossa laadunhallintaan osallistuu monia toimijoita.

Haluammekin lämpimästi kiittää kaikkia sekä auditointiprosessiin että tämän julkaisun tekemiseen osallistuneita henkilöitä!

Helsingissä 13.12.2018

Tiina Miettinen & Titta Pohjanmäki

LÄHTEET

Huttula, Tapio & Lehtinen, Leena & Röksä, Jarmo 2016. Kohti reilua ja yhteisöllistä Suomea. Humak strategia 2020. Humanistisen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 21. Viitattu 22.11.2018. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2014/07/Strategia-humak-2020-1.pdf>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015. Korkeakoulujen laatu järjestelmien auditointikäsikirja vuosiksi 2015–2018. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 1:2015.

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

SISÄLTÖ

Tiina Miettinen & Titta Pohjanmäki ESIPUHE	7
Titta Pohjanmäki HUMANISTISEN AMMATTIKORKEAKOULUN AUDITOINTI 2018	11
Anna Mattila AUDITOINTIIN VALMISTAUTUMISEN PROSESSI HUMAKISSA 2018	14
Jukka Määttä HUMANISTISEN AMMATTIKORKEAKOULUN LAATUPOLITIikka	18
Jukka Määttä LAATUJÄRJESTELMÄN KYTKKEYTYMINEN STRATEGISEEN JOHTAMISEEN	20
Anna Mattila LAATUJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN HUMAKISSA	22
KORKEAKOULUN PERUSTEHTÄVIEN LAADUNHALLINTA	25
Titta Pohjanmäki TUTKINTOTAVOITTEISEN KOULUTUKSEN LAADUNHALLINTA	26
Timo Parkkola TUTKIMUS-, KEHITYS- JA INNOVAATIOTOIMINTA - POHJA OSAAMISEN JA KOULUTUKSEN KEHITTÄMISELLE	28
Timo Parkkola YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS JA ALUEKEHITYSTYÖ: TEHTÄVÄKENTTÄNÄ KOKO SUOMI	31

TUTKINTOTAVOITTEINEN KOULUTUS	35
Katri Kaalikoski KULTTUURITUOTTAJA (AMK)-TUTKINNON LAADUNHALLINNAN AUDITOINTI	36
Pekka Vartiainen KULTTUURITUOTTAJA (ylempi AMK)-TUTKINTO: LAATUA, YHTEISTYÖTÄ JA VAIKUTTAVUUTTA	39
Juha Makkonen YHTEISÖPEDAGOGI (AMK)-TUTKINNON LAADUNHALLINTA	41
Tytti Koslonen TULKKI (AMK)-KOULUTUKSEN SEKÄ KIELELLISEN SAAVUTETTAVUUDEN NÄKÖKULMIA HUMAKIN AUDITOINTIIN	44
Sanna Lukkarinen & Päivi Timonen OPPIMINEN DIGIKAMPUKSELLA - LAADUNHALLINTA JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET	47
Juha Makkonen & Timo Sorvoja KANSAINVÄLISEN LIIKKUVUUDEN LAADUNVARMISTUS HUMAKISSA	51
Noora Ahti, Eena Kero & Joose Mäensyrjä TUTKINTO-OPISKELIJAT MUKANA KORKEAKOULUN LAADUN KEHITTÄMISESSÄ JA AUDITOINNISSA	54
Anna Mattila, Tiina Miettinen, Timo Parkkola & Titta Pohjanmäki HUMAKIN AUDITOITU LAATUJÄRJESTELMÄ	56

Titta Pohjanmäki

HUMANISTISEN AMMATTIKORKEAKOULUN AUDITOINTI 2018

Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointityötä on tehty vuodesta 2005 lähtien. Kaikki suomalaiset korkeakoulut osallistuivat vuonna 2012 päättyneeseen ensimmäiseen auditointikierrukseen. Korkeakoulujen ulkoisesta arvioinnista Suomessa vastasi Korkeakoulujen arviointineuvosto, jonka toiminta siirrettiin vuonna 2014 uuteen Kansallisen koulutuksen arviointikeskukseen (Karvi). Korkeakoulujen toinen arviointikierron toteutettiin vuosina 2012-2018. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015, 3.)

Humanistisen ammattikorkeakoulun (Humak) laatujärjestelmän toinen auditointikierron järjestettiin keväällä 2018. Auditointi kohdistui Humakin menettelytapoihin ja prosesseihin, joilla ohjaamme ja kehitämme toimintamme laatua. Auditointi perustui Humakin toimittamaan aineistoon, itsearviointiraporttiin, pyydettyyn lisäaineistoon sekä auditointiryhmän vierailuun ammattikorkeakoulussa. Auditointiryhmällä oli myös pääsy ammattikorkeakoulun laadunhallinnan kannalta keskeisiin sähköisiin aineistoihin ja järjestelmiin. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018)

Humakin auditointiryhmässä toimivat seuraavat laatutyön asiantuntijat:

- Vararehtori TtT Päivi Karttunen, Tampereen ammattikorkeakoulu (puheenjohtaja)
- Yliopettaja KT Kari Kiviniemi, Oulun ammattikorkeakoulu / Ammatillinen opettajakorkeakoulu (varapuheenjohtaja)
- Vanhempi asiantuntija PsM Kai Koivumäki, Pohjoismaiden ministerineuvosto
- Opiskelija Neea Liinpää, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

- Yliopistonlehtori VTT, dosentti Turo Virtanen, Helsingin yliopisto.

Auditoinnin projektipäällikkönä toimi arviointiasiantuntija Kirsi Mustonen ja toisena projektipäällikkönä arviointiasiantuntija Hilla Aurén Kansallisesta koulutuksen arviointikeskuksesta.

Humakin auditointi toteutettiin nelivaiheisena:

1. korkeakoulu toteutti itsearvioinnin ja valmisti aineiston, joka toimitettiin Karviin 10.11.2017
2. asiantuntijaryhmä tutustui aineistoon
3. auditointiryhmä vieraili korkeakoulussa 6.-8.2.2018
4. auditoinnin tulokset julkistettiin raportissa 18.6.2018

Humakin auditointikohteet

Toisella auditointikierroksella keskityttiin tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallintaan. Näyttöinä toimivat koulutukset, joista osan valitsi auditointiryhmä ja osan korkeakoulu itse. Päätös valinnaisesta auditointikohteesta jäi Humakille ja vapaavalintaiseksi auditointikohteeksi valittiin strategian kannalta keskeisen toiminto, *oppiminen digikampuksella*, jonka laadunhallintaa halusimme erityisesti kehittää. Valinnaista auditointikohdetta ei otettu huomioon auditointipäätöstä tehtäessä, mutta se mainitaan laatuleimaan liittyvässä auditointitodistuksessa. (Karttunen ym. 2018, 11-12.)

Auditointikohteet ja näytöt:

1. Korkeakoulun laatu politiikka
2. Laatujärjestelmän kytkeytyminen strategiseen johtamiseen
3. Laatujärjestelmän kehittäminen
4. Korkeakoulun perustehtävien laadunhallinta
 - 4.1 Tutkintotavoitteinen koulutus
 - 4.2 Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta
 - 4.3 Yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja aluekehitystyö
 - 4.4 Valinnainen auditointikohde: Oppiminen digikampuksella
5. Tutkintotavoitteisen koulutuksen näytöt:
 - 5.1 Kulttuurituottaja (AMK) – auditointiryhmän valitsema
 - 5.2 Kulttuurituottaja (ylempi AMK)
 - 5.3 Yhteisöpedagogi (AMK)
6. Laatujärjestelmän kokonaisuus

Auditoinnin arviointikriteeristö

Auditoinnissa käytettiin kriteeristöä, joka on skaalattu neljälle eri laadunhallinnan kehitysvaihetta kuvaavalle asteikolle: puuttuva, alkava, kehittyvä ja edistynyt. Auditointiryhmä tarkastelee laatujärjestelmän kokonaisuuden arvioinnissa sitä, muodostavatko laadunhallinnan menettelytavat kattavan ja toimivan järjestelmän sekä sitä, miten kehittynyt korkeakoulun laatukulttuuri on. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015, 7.) Humakin kaikki auditointikohteet olivat joko kehittyvässä tai edistyneessä vaiheessa (Karttunen ym. 2018).

Korkeakoulun laatujärjestelmä on kehittyvässä vaiheessa, kun laadunhallinnan menettelytavat muodostavat toimivan järjestelmän. Se kattaa keskeisiltä osin korkeakoulun perustehtävät ja tukee toiminnan kehittämistä. Järjestelmän vaikuttavuudesta

perustehtävien kehittämiseen on näyttöä ja toiminnan kehittäminen pohjautuu olemassa olevaan laatukulttuuriin. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015, 8.)

Korkeakoulun laatujärjestelmä on edistyneessä kehitysvaiheessa, kun laadunhallinnan menettelytavat muodostavat dynaamisen ja johdonmukaisen järjestelmän. Laatujärjestelmä kattaa kaikki korkeakoulun perustehtävät ja tukee erinomaisella tavalla korkeakoulun kokonaisstrategiaa sekä toiminnan kehittämistä. Järjestelmän vaikuttavuudesta perustehtävien kehittämiseen on selkeää näyttöä. Korkeakoululla on vakiintunut laatukulttuuri, jolle on tunnusomaista laaja osallistavuus ja sitoutuminen sekä laatukulttuurin avoimuus. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015, 8.)

Auditointiryhmä voi esittää auditoinnin läpäisemistä, mikäli mikään auditointikohteista ei ole tasolla puuttuva ja laatujärjestelmän kokonaisuus on vähintään tasolla ”kehittyvä”. Lopullisen päätöksen auditoinnin tuloksesta tekee Korkeakoulujen arviointijaosto auditointiryhmän laatiman auditointiraportin pohjalta. Arviointijaosto voi päättää myös toisin kuin mitä auditointiryhmä esittää. Jaoston tehtävänä on varmistaa päätösten tasapuolisuus. Läpäistyään auditoinnin korkeakoulut saavat laatuleiman, joka on voimassa seuraavat kuusi vuotta. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015, 8.)

Tämän verkkojulkaisun seuraavissa artikkeleissa avataan tarkemmin Humakin auditointiprosessia sekä tuloksia ja kehittämiskohteita auditointikohteittain. Samalla suuntaamme katseemme kohti kolmatta auditointikierrosta (v. 2018-2024). Kolmannella auditointikierroksella keskitytään erityisesti korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen ja koulutuksen opiskelijakeskeisyyteen. Korkeakoulujen kolmas auditointiprosessikierron avataan julkiseksi digitaalisen alustan avulla, mikä kannustaa osaltaan ammattikorkeakouluja vertaisoppimiseen. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017.)

LÄHTEET

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015. Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointikäsikirja vuosiksi 2015–2018. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 1:2015. Viitattu 25.11.2018. https://karvi.fi/app/uploads/2015/02/KARVI_0115.pdf

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017. Korkeakoulujen auditointikäsikirja 2018–2024. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 18:2017. Viitattu 25.11.2018. https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/KARVI_Korkeakoulujen_auditointika%CC%88sikirja_FINAL.pdf

Anna Mattila

AUDITOINTIIN VALMISTAUTUMISEN PROSESSI HUMAKISSA 2018

Toisen kierroksen auditointiin valmistautuminen käynnistettiin Humakissa varsinaisesti organisaatiouudistuksen jälkeen vuoden 2016 alussa, nimittämällä uudella kokoonpanolla laatujärjestelmän kehittämissyhmä, jossa oli edustus kaikista Humakin prosesseista. Ensimmäisessä kokouksessaan ryhmä linjasi, että laatujärjestelmän kehittämisen lähtökohtia ovat Humakin uusi johtamisjärjestelmä (prosessiorganisaatio) ja uusi strategia. Uuden laatujärjestelmän kehittämissyhmän työ käynnistyi laatimalla auditointiin valmistautumisen suunnitelma. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018.)

Ennen vuoden 2018 helmikuussa tapahtuvaa auditointia Humakissa oli jo arvioitu uuden organisaation toimivuutta ja todettu tarve täsmentää organisaatiota, joka tapahtui vuoden 2018 alussa. Tämä muutti myös toimintatapoja ja prosesseja, mutta auditointimateriaali ja auditointiin valmistautuminen päätettiin tehdä kuitenkin vuoden 2016 organisaation mukaisesti.

Ensimmäisen, vuonna 2011 toteutetun auditoinnin jälkeen Humakissa oli laadittu laatujärjestelmän kehittämistyön raportti, jonka pohjalta laatujärjestelmää oli kehitetty auditointien välillä.

Vuonna 2018 toteutettavaa auditointia silmällä pitäen nähtiin erittäin tärkeänä sisäinen markkinointi ja viestintä eli miten auditointi tehdään Humakin sisällä tunnetuksi, miten siihen sitoutetaan ja muodostetaan myönteistä tahtotilaa. Koettiin tärkeänä panostaa omaan laatukulttuuriin ja sen tunnistamiseen voimavaraksemme.

Niinpä vuoden 2017 alun kehittämispäivien teemaksi otettiinkin laatu. Kehittämispäivillä henkilöstö laati pienryhmissä laatulupauksia eri kohderyhmille; henkilöstölle, opiskelijoille ja heidän tuleville työnantajilleen, hankekumppaneille, rahoitta-

jille ja yhteiskunnalle. Laatulupauksen lisäksi ryhmissä pohdittiin, mikä kunkin kohderyhmän osalta on kriittinen menestystekijä onnistumiselle ja millä mittareilla lupauksen toteutumista seurataan. Näistä laatulupauksen mittareista ovat käytössä relevantteimmat mittarit, joita seurataan.

Laatupainotteisen kehittämispäivän lisäksi kaikissa Humakin alueyksiköissä päätettiin toteuttaa johdon laatukierrokset. Nämä kierrokset toteutettiin kevään 2017 aikana. Laatukierrosten tavoitteena oli käydä läpi ajankohtaisia asioita eri prosesseista, tavata ja kuulla henkilöstöä mahdollisimman laajasti sekä kertoa auditointiin valmistautumisen aikataulusta ja toimenpiteistä. Keskustelut eri alueilla vahvistivat käsitystä siitä, missä onnistuminen on Humakille kriittistä tavoitteiden saavuttamiseksi ja kehittämispäivillä työstettyjen laatulupauksen lunastamiseksi. Toisaalta kierroksella vahvistui käsitys myös ongelmista, joiden ratkaisemiseen piti erityisesti kiinnittää huomiota.

Haasteista huolimatta humakilaisten työn todettiin olevan useilla eri mittareilla mitattuna tuloksellista ja laadukasta ja tulosten olevan tavoitteiden mukaisia. Vastapainona ongelmille, laatukierroksella välittyikin henkilöstön sitoutuminen työhön, opiskelijoihin ja työyhteisöön. Esille nousi myös työniloa aikaansaannoksista ja innovatiivisista ratkaisuista arjen työssä.

Laatukierroksella saadun palautteen perusteella johto laati tilanekatsauksen, johon liitettiin sopimuskauden loppuun ulottuva kehittämistoimenpiteiden suunnitelma. Tässä suunnitelmassa huomioitiin strategisen toiminnan näkökulmat, pohdittiin kriittisiä menestystekijöitä, kuvattiin ongelmat ja haasteet, laadittiin tavoitteet, toimenpiteet ja aikataulut toteutukselle.

Laatutyötä kevennettiin kytkemällä se entistä tiiviimmin osaksi toiminnan kehittämistä. Samalla haettiin tasapainoa koko korkeakoulussa sovellettavien yhteisten käytänteiden ja Humakin erilaisissa alueellisissa toimintaympäristöissä tarvittavan vaihtelun välillä.

Auditointiaineiston laatiminen

Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointikäsikirjan (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015) mukaan auditointiryhmälle toimitettava aineisto sisältää itsearviointiraportin, perustiedot organisaatiosta, strategiasta ja laatujärjestelmästä sekä pyydetyt tilastotiedot.

Auditoinnissa tarvitaan näyttöä ja dokumentaatiota laatujärjestelmän toiminnan todentamiseksi. Lisäksi pitää pystyä osoittamaan, miten palautetta on käsitelty ja mitä sille on tehty. Humakin intran, HumakWikin sovittiin toimivan ”laatukäsikirjana”, jossa auditointiryhmä pääsee tutustumaan materiaaleihin.

Kehittämispäivien ja laatukierroksen valmistelun ohessa laaturyhmä valmistautui auditointiin suunnittelemalla itsearvioinnin toteuttamistapaa ja pohti valinnaisen auditointikohteen valintaa. Ryhmä näki myös tärkeänä päivittää pääprosessit sekä tärkeimmät alaprocessit uuden organisaation mukaisiksi sekä selkiyttää ja yksinkertaistaa palautejärjestelmää ja koota eri prosessien palautteenkeruu yhteen.

Valmistelutyössä olivat kiinteästi mukana johtoryhmä sekä koulutus- ja innovaatioprosessiryhmät. Nämä ryhmät valmistelivat ehdotukset valinnaisesta auditointikohteesta sekä näytöistä, joista johtoryhmä teki päätökset. Laaturyhmällä oli koordinoiva rooli auditointiin valmistautumisessa.

Humakin itsearviointiprosessin toteutus

Auditointia varten Humak laati itsearviointiraportin laatujärjestelmänsä toimivuudesta auditointikäsikirjan ohjeistuksen mukaan. Korkeakoulu sai itse valita tavan, jolla toteuttaa itsearvioinnin ja tuottaa raportin. Ohjeissa pyydettiin mahdollisimman reflektointia itsearviointia, kehittämiskohteiden tunnistamista ja konkreettista kuvausta laatutyön käytänteistä. Raportin tuli painottua enemmän arviointi- kuin kuvausosuuteen. Omien vahvuuksien löytäminen ja erityisesti kyky tunnistaa kehittämiskohteita on osoitus toimivasta laatujärjestelmästä ja vakiintuneesta laatukulttuurista.

Itsearviointiraportista tuli käydä ilmi korkeakoulun laatu politiikka ja laadunhallinnan vastuut, laatujärjestelmän kytkeytyminen strategiseen johtamiseen, laatujärjestelmän kehittämisen sekä korkeakoulun perustehtävien laadunhallinta.

Humakissa koko henkilöstölle ja opiskelijoille haluttiin antaa mahdollisuus osallistua itsearviointiprosessiin ja lisäksi laatutyötä haluttiin tehdä näkyväksi. Henkilöstölle tehtiinkin itsearviointiprosessiin liittyvä kysely ja opiskelijoiden osallistuminen tapahtui edustuksellisesti siten, että opiskelijajärjestö HUMAKOn hallitus ja edustajisto olivat henkilöstön lisäksi kyselyn kohteena. Laaturyhmä laati itsearviointiraporttipohjan ja johtoryhmä nimesi eri osioille vastuukirjoittajat. Raportin kirjoittamisen käynnistämiseksi järjestettiin kick off-tilaisuus, johon kutsuttiin nimetyt vastuukirjoittajat. Tilaisuudessa kirjoittajia ohjeistettiin raportin rakenteesta ja siitä, mitä raportin tulee pitää sisältää. Tilaisuudessa korostettiin oleellista olevan sen, että tunnemme oman toimintamme ja auditointiryhmälle on selvää, että humakilaiset tietävät, mitä tekevät ja miksi.

Share Pointiin luotiin itsearviointiraportin yhteiskirjoitusalueita, jonka oikeudet jaettiin vastuukirjoittajille. Vastuukirjoittajat kokosivat kirjoitustilain oman osuutensa osalta. Laatuvaastava toimi tarvittaessa kirjoittajien ja kirjoitustilain sparraajana ja tukijana.

Henkilöstön ja opiskelijoiden valmennus kohti auditointia

Auditointiin valmistauduttiin kahden vuoden ajan, mutta näimme tärkeäksi vielä kerrata auditointiin liittyviä käytännön asioita henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Sisäiseen tiedotuskanavaan laadittiin tiedote auditoinnista ja siihen valmistautumisesta. Henkilöstölle, opiskelijoille ja opiskelijajärjestö HUMAKOn hallitukselle järjestettiin tapaaminen auditointiin valmistautumisesta ja avainhenkilöille sparraustilaisuus.

Auditointiryhmän puheenjohtajan ja Karvin projektipäällikön pitämä auditoinnin infotilaisuus järjestettiin tammikuussa 2018 verkossa ja tilaisuus oli avoin koko Humakin henkilöstölle. Haastateltaviksi valituille (henkilöstö ja opiskelijat) pidettiin auditoinnin valmennustilaisuus vielä kuukautta ennen auditointia. Näiden tilaisuuksien lisäksi henkilöstön aamukahvitilaisuuksissa käsiteltiin auditointiin liittyviä asioita.

Auditointivierailun tavoitteena oli todentaa ja täydentää auditointiaineiston perusteella tehtyjä havaintoja korkeakoulun

laatujärjestelmästä. Vierailusta pyrittiin muodostamaan vuorovaikutteinen tapahtuma, joka tukee korkeakoulun toiminnan kehittämistä.

Auditointivierailu ja –haastattelut järjestettiin Humakin Kauniaisten kampuksella 6.-8.2.2018. Osallistuminen auditointihaastatteluihin oli mahdollista joko paikan päällä Kauniaisissa tai etäyhteyden kautta. Auditointihaastattelut edellyttivät käytännön asioiden osalta sekä etukäteisvalmistautumista että valmiustilaa koko vierailun ajan. Nimettiin auditoinnin ”käytännön työryhmä” ja hallinnon suunnittelija oli vastuussa auditointivierailun koordinaatiosta.

LÄHTEET

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018. Laatujärjestelmän kehittämisryhmä (arkisto). Humanistisen ammattikorkeakoulun sisäinen asiakirja.

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2015. Korkeakoulujen laatujärjestelmien auditointikäsikirja vuosiksi 2015–2018. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 1:2015. Viitattu 25.11.2018. https://karvi.fi/app/uploads/2015/02/KAR-VI_0115.pdf

Jukka Määttä

HUMANISTISEN AMMATTIKORKEAKOULUN LAATUPOLITIikka

Humanistisessa ammattikorkeakoulussa laatupolitiikka tarkoittaa johdon julkituomaa, laatuun liittyvää organisaation yleistä tarkoitusta ja suuntaa. Se on yhdenmukainen organisaation yleisen toimintapolitiikan kanssa ja muodostaa puitteet laatu-tavoitteiden määrittämiselle. Yleensä laatupolitiikka määritellään organisaation pyrkimysten selventämiseksi.

Yhtenä osana auditointia selvitettiin laatupolitiikkaa ja sen näkyyttä organisaation toiminnassa. Auditointihaastatteluisissa haastatteluryhmä esitti kysymykset ”laatu-kielellä” ja haastattelulla oli vaikeuksia saada käsitystä siitä, mitä laatupolitiikalla oikein tarkoitettiin. Haastattelijat eivät siis operationaalistaneet termiä, joten oletettavasti se jäi osalle hämärän peittoon. Termi ei ole tuttu ammattikorkeakoulun päivittäisestä kielenkäytöstä.

Auditoinnin tuloksena laatupolitiikan todettiin olevan alkavassa vaiheessa. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 18.) Arviointiraportissa laatupolitiikasta todettiin muun muassa seuraavaa:

”Humanistinen ammattikorkeakoulu on asettanut laatu-järjestelmälle tavoitteita ja muotoillut sen toiminnalle perusperiaatteita, mutta laatupolitiikkaa korkeakoulu ei ole suoranaisesti määritellyt. Laatujärjestelmän tavoitteita voisi vielä selkiyttää. Laatujärjestelmä rakentuu jatkuvan kehittämisen periaatteelle ja soveltaa systemaattisesti ns. Demingin PDCA-ympyrää. Laadunhallinnan vastuiden määrittelyt sisältyvät pääsääntöisesti organisaation toimintaan liittyviin vastuisiin. Laatupolitiikan viestimessä on tärkeä täsmentää vielä sidosryhmien tiedontarpeita. Laatupolitiikka kytkeytyy puutteellisesti korkeakoulun kokonaisstrategiaan.” (Karttunen ym. 2018, 18.)

Auditointiryhmän tekemät havainnot ja kehittämissuositukset voidaan esittää tiivistetysti seuraavasti:

1. Laatujärjestelmän tavoitteet. Tavoitteet tulisi muotoilla selkeämmin ja ristiriidattomammin.
2. Laatujärjestelmän tavoitteiden tunnistaminen. Humakin tulisi määritellä laatujärjestelmän tavoitteet ja niiden soveltamistavat selkeämmin ja liittää ne kiinteämmin Humakin laatujärjestelmäkuviassa esitettyihin toimintatapoihin.
3. Laatujärjestelmän toimintatavat. Humakin tulisi määritellä ne selkeästi ja liittää ne osaksi toimintaprosessien (koulutus, TKI-toiminta ja yhteiset palvelut) laadunhallintaa.
4. Työryhmät. Kun Humak jatkossa kehittää laatujärjestelmää, sen kuormittavuutta voisi arvioida entistä systemaattisemmin esimerkiksi seuraamalla erilaisten työryhmien, määrämuotoisten prosessien ja kokousten tuottamaa lisäarvoa.
5. Laatupolitiikasta viestiminen. Humakin tulisi varmistaa, että korkeakouluyhteisön jäsenet ja strategiset kumppanit saavat sellaista tietoa Humakin laatujärjestelmän tavoitteista, laatujärjestelmästä ja sen tuottamasta tiedosta, joka edistää kumppanien ja Humakin yhteistyötä ja sille asetettuja tavoitteita.
6. Laatupolitiikan kytkeä korkeakoulun kokonaisstrategiaan. Humakin tulisi arvioida toteutunutta toimintaa laatupolitiikan ja laatujärjestelmän tavoitteiden näkökulmasta. Myös strategiassa tulisi olla selkeästi toiminnan laatuun liittyviä tavoitteita. (Karttunen ym. 2018, 19-21.)

Auditointiryhmän havainnot ovat oikeaan osuvia ja ne on helppo tunnistaa. Syytkin asioiden nykyiseen tilaan on helppo löytää ja ne ovat osin myös auditointiraportissa kerrottu. Organisaation monien vuosien muutosvaihe on haastanut myös laatutyön ja sen periaatteet. Tulokset havainnollistavat hyvin myös sen, että laatutyön perustan luomiseen ei ole riittävässä määrin osallistettu henkilöstöä.

Teemme Humakissa parhaillaan strategian väliarviointia ja sen seurauksena päätämme myös, mitä loppustrategiakauden toimenpiteistä voimme tehdä, mitä priorisoimme ja onko jotain uusia asioita, joita nostamme esille. Seuraavan kahden vuoden aikana ei todennäköisesti ole tulossa isoja muutoksia ja organisaation muutosvaiheen rauhoittamiseksi seuraavat laajemmat muutokset tehdään uuden strategia- ja tulossopimuskauden yhteydessä. Tässä nivelvaiheessa tarkistamme myös laatutyön tarkoituksenmukaisuuden, kun uusi strategia ja mahdollisesti uudet toimintatavat ja muut muutokset astuvat voimaan.

Arviointi antaa meille hyvät mahdollisuudet toiminnan kehittämiseen. Meillä on tällä hetkellä hyvä vaihe selkeyttää edellä mainitut, arviointiraportissa esiin nostetut asiat ja samassa yhteydessä käydä periaatteellinen keskustelu johdon ja laaturyhmän kanssa laatujärjestelmän ja laatupolitiikan tavoitteista. Tämän keskustelun perusteella laatujärjestelmän tavoitteet, yhteys kokonaisstrategiaan sekä laatupolitiikka tulee kirjoittaa uudelleen. Tämän jälkeen on linjattava laatujärjestelmän toimintatapojen sekä laatuasioiden viestinnän kokonaisuus. Näistä on tehtävä selkeästi hahmottuva kooste, josta toimintatavat ja myös niiden vastuut käyvät ilmi. Tähän kokonaisuuteen liittyy myös erilaisten työryhmien tehtävien määrittäminen ja myös ryhmien tarkoituksenmukainen karsinta.

LÄHTEET

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Jukka Määttä

LAATUJÄRJESTELMÄN KYTKEYTYMINEN STRATEGISEEN JOHTAMISEEN

Uuden laatujärjestelmän tavoitteena on sen kytkeminen kiinteämmin strategiseen johtamiseen ja toiminnanohjausjärjestelmään. Tällä hetkellä, arviointiryhmän palaute huomioiden, periaate ei toteudu toivotulla tavalla. Tavoite ja periaate, joita tavoitellaan asian edistämiseksi, on selvä. Tämä asia onkin yksi laatujärjestelmäkokonaisuuden tärkeimmistä muutoksista.

Auditoinnin arviointiraportissa ammattikorkeakoulun laatujärjestelmän kytkeytymisen kokonaisstrategiaan todetaan olevan kehittyvässä vaiheessa. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 22.) Raportissa todetaan seuraavaa:

”Humanistisen ammattikorkeakoulun laatujärjestelmä tuottaa kattavasti tietoa organisaation johdon ja eri toimijoiden käyttöön. PDCA-ympyrä on vakiintunut myös strategisen johtamisen ja toiminnanohjauksen käyttöön organisaation eri tasoilla. Laatujärjestelmän tuottaman tiedon hyödyntämisestä korkeakoulun kehittämisessä on näyttöä. Laatujärjestelmän tuottaman tiedon viestintä on sekä korkeakoulun sisällä että ulkoisille sidosryhmille pääosin systemaattista ja sitä on viime vuosina tavoitteellisesti kehitetty. Organisaatiouudistusten yhteydessä strategiseen johtamiseen ja laatuvaastuihin on kiinnitetty erityistä huomiota tavoitteena integroida laatuvaastuut osaksi johtajien ja esimiesten vastuuta. Vastuut tunnetaan, niiden mukaan toimitaan ja niihin sitoudutaan kaikilla tasoilla. Ammattikorkeakoulun strategiaan kirjatut arvot tunnustetaan selkeästi Humakin laatuksittuurin arvopohjaksi, ja osallistava kulttuuri tukee osaltaan Humakin laatutyötä.” (Karttunen ym. 2018, 22.)

Auditointiraportissa on arvioitu laatujärjestelmän tuottamaa tietoa ja sen hyödyntämistä strategisessa johtamisessa sekä laatujärjestelmän toimivuutta organisaation eri tasoilla ja yksiköissä.

Auditoinnin tulos on korkeakoulun kannalta pääosin myönteinen; molemmat edellä mainitut asiat ovat pääsääntöisesti hyvällä ja kehittyvällä tasolla. Erityisenä vahvuutena mainitaan PDCA-syklin sisäistyminen kulttuuriseksi toimintatavaksi, HumakWikin toimivuus ohjeistusten alustana, tietotuotannon toimivuus ja hyödyntäminen sekä viestintäkanavien hyödyntäminen. (Karttunen ym. 2018, 22-24.)

Auditointiryhmä esittää seuraavia asioita strategisen johtamisen kehittämiseksi osana laatujärjestelmää:

1. Laadullisten tavoitteiden seurannan systematisointi, näkyvämpi seurannan dokumentointi ja selkeä vastuuttaminen,
2. Laatujärjestelmälle asetettujen kolmen tavoitteen – asiakastyytyväisyys, uudistumiskyky ja kyvykkyys – ja strategisen johtamisen yhteyden tekeminen entistä näkyvämmäksi,
3. Aktiivisen tiedonvälityksen kehittäminen erityisesti strategisille kumppaneille,
4. HumakWiki-sivuston edelleen kehittäminen informaation välittämiseksi opiskelijoille esimerkiksi saaduista palautteista ja niiden pohjalta tehdyistä kehittämistoimista,
5. Laatujärjestelmän toimivuuden kehittäminen organisaation eri tasoilla ja yksiköissä. (Karttunen ym. 2018, 23-25.)

Kehittämistoimenpiteiden toteuttaminen on mahdollista laatutyön systematisoinnin avulla. Tämä vaatii ammattikorkeakoululta tavoitteiden asettelun selkeyttä ja mittareiden

asettamista. Laatujärjestelmän tavoitteet on kirjoitettava niin konkreettisesti, että ne voidaan yhdistää muuhun johtamiseen. HumakWikiin tarvitaan ajankohtaista tietoa laatutyötä varten palautteista ja toiminnan tuloksista. Auditointitulosten perusteella henkilöstön sitoutuminen laatutyöhön, tietoisuus strategiasta, toiminnan tavoitteista ja myös kehittämiskohteista on hyvällä tasolla. Myös laatukulttuuriin sisäistyminen hyvällä tasolla. Laadunhallinnan prosessi kokonaisuudessaan on toimiva palautteiden keräämisestä, niiden käsittelystä ja hyödyntämisestä johdosta hallituksen seurantaan saakka. (Karttunen ym. 2018.)

Humakissa on pidetty tärkeänä osallistavaa laatukulttuuria, jota on systemaattisesti kehitetty vuosien ajan. Huolimatta viime vuosien rajuista muutoksista, haastatteluryhmä toteaa arviossaan, että henkilöstön osallistamiseen on kiinnitetty erityistä huomioita. Tämä näkyy niin työelämän, opiskelijoiden kuin henkilöstön monina mahdollisuuksina olla mukana Humakin kehittämisessä. (Karttunen ym. 2018, 25-26.) Tälle asialle olemme luultavasti olleet hiukan sokeita ja turhan itsekriittisiä.

Laatukulttuurin osalta korostetaan tasa-arvoisen ja samanaikaisen tiedon saamista. Käytettäviä menetelmiä Humakissa ovat olleet mm. HumakWiki, digikampus, korkeakoulu yhteisömmen yhteiset laatupäivät, johdon laatuvierailut sekä johdon aamukahvitilaisuudet. Näiden toimintatapojen kautta koko organisaation osallistuminen verkkokeskusteluun on mahdollista. Osallistava ja vakiintunut laatukulttuuri ilmenee myös lukuisina työryhminä, joiden kautta Humakin henkilöstö ja opiskelijat voivat olla mukana oman korkeakoulunsa laadun kehittämisessä.

LÄHTEET

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Anna Mattila

LAATUJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN HUMAKISSA

Humakin laatujärjestelmän tavoitteena on tukea korkeakoulun johtamista, kehittämistä ja toiminnan laatua siten, että Humak pystyy jatkuvasti vastaamaan yhteiskunnan ja toimintaympäristön muutoksiin sekä opiskelijoiden ja yhteistyökumppaneiden tarpeisiin. Laadunhallinta on laadukasta organisaation johtamista eikä sitä voi toteuttaa organisaation johtamisjärjestelmästä erillisenä. Näin ollen laatujärjestelmä on käytännössä laadukas johtamisjärjestelmä ja laatujärjestelmä on kiinteä osa Humakin johtamisjärjestelmää.

Strategisella tasolla ja johtamisjärjestelmän kokonaisuuden kannalta laatujärjestelmää arvioidaan johtoryhmässä. Johtoryhmä myös linjaa laadunhallinnan kokonaisuuden ja laaturyhmän tavoitteet. Laatujärjestelmän toimivuutta toiminnanohjauksen näkökulmasta arvioidaan johtoryhmän lisäksi laaturyhmässä. Laaturyhmä tarkastelee kokonaisuuden toimivuutta sekä ohjeistaa tarvittaessa innovaatio-, koulutus- ja yhteisiä palveluita.

Edellytyksenä laadukkaana toiminnan ja lopputulosten saavuttamiseksi on toiminnan jatkuva kehittäminen ja parantaminen. Laadunhallinta toteutuu prosessien hallinnan kautta. Laadunhallinnan eri osa-alueilla, kuten auditoinneilla ja prosessien hallinnalla saadaan aikaan se, että Humakin tavoitteet saavutetaan.

Laadunhallinta on Humakin toiminnan perusta ja jatkuvan kehittämisen väline. Se nivoutuu kaikkeen Humakin toimintaan erilaisina seuranta- ja kehitystoimenpiteinä ja on siten osa organisaation johtamista, strategiatyötä ja sisäistä tulosjohtamista.

Demingin PDCA-ympyrä Humakin laatujärjestelmän kehittämisen periaatteena

Laadunhallinnan keskeisenä periaatteena on toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen saadun palautteen perusteella. Arviointia ja korjaavia toimenpiteitä tehdään tarvittaessa sekä välittömästi että kiinteänä osana vuosittaista, koko korkeakoulua koskevaa sisäisen toimintasuunnittelun prosessia.

Humakin laatujärjestelmä rakentuu jatkuvan kehittämisen (Demingin PDCA-ympyrä, Plan - suunnittele, Do - toteuta, Check - arvioi, Act - kehitä) periaatteelle. Laatusyklissä suunnitteluun ja kiteytetään tavoitteet, jotka pyritään saavuttamaan tarkoituksenmukaisella toiminnalla. Tavoitteiden saavuttamista ja prosessien toimivuutta seurataan ja arvioidaan. Tulosten perusteella tehdään kehittämissuunnitelmat ja täsmennetään kehittämistoimenpiteet. Tämä kehittämisen sykli toimii jatkuvasti kaikilla ammattikorkeakoulun tasoilla ja kaikissa prosesseissa.

Plan

Toiminnan suunnittelua ohjaa Humakin ja Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) kanssa solmittu sopimus vuosille 2017-2020. Sopimukset laaditaan neljän vuoden välein. Sopimuksissa sovitaan Humakin toiminnalle asetettavista tavoitteista, kuten tutkintotavoitteista ja tunnuslukutavoitteista sekä niiden seurannasta ja toiminnan kehittämisestä. Tavoitteet jalkautetaan vahvuusala- ja yksikkökohtaisiin toiminta- ja taloussuunnitelmiin, joihin kirjataan näiden tavoitteet.

Do

Humakin toiminnot kuvataan prosessikuvausten avulla. Prosessikuvausten tavoitteena on yhtenäistää Humakin toimintatapoja sekä selkeyttää työnjakoa ja vastuutoimijoita

organisaation sisällä. Prosessikuvauksia voidaan hyödyntää esim. perehdytyksessä. Ne toimivat myös kehittämisen apuna, kun prosessien vaiheet, työnjako, tehtävät ja vastuut on määritetty selkeiksi. Samalla toimintoja ja palveluja yhtenäistetään ja kehitetään organisaation toimintojen mukaisiksi. Keskeiset dokumentit, kuten johto- ja taloussääntö, tutkintosääntö ja projektikäsikirja ohjeistavat käytännön toimintaa ja tukevat yhtenäisten käytäntöjen kehittymistä.

Check

Humakin toimintaa ja tavoitteiden saavuttamista sekä prosessien toimivuutta seurataan ja arvioidaan. Tavoitteiden saavuttamista seurataan toiminta- ja taloussuunnitelmissa määritellyillä mittareilla sekä mm. palautejärjestelmällä kerättävillä palaute-tiedoilla. Seurattavat mittarit pohjautuvat OKM:n kanssa laadittuun tavoitesopimukseen, Humakin strategiaan sekä rahoitusmalliin.

Tulosten perusteella tehdään kehittämissuunnitelmat ja täsmennetään kehittämistoimenpiteet. Tämä kehittämisen sykli toimii jatkuvasti kaikilla ammattikorkeakoulun tasoilla ja kaikissa prosesseissa.

Act

Laadunhallinnan vaikuttavuus tulee esiin saadun mittari- ja muun toiminnan arviointitiedon hyödyntämisessä Humakin toimintojen kehittämiseksi. Kerättyä mittari- ja arviointitietoa käsitellään esimerkiksi eri työryhmissä, joissa päätetään kehittämiskohteista ja niihin liittyvistä kehittämistoimenpiteistä.

Erityistä huomiota tullaan jatkossa kiinnittämään laadullisten tavoitteiden seurannan systematisointiin, näkyvämpään seurannan dokumentointiin ja selkeään vastuuttamiseen, jotka parantavat laatujärjestelmän tuottaman tiedon läpinäkyvyyttä.

Laatujärjestelmälle asetettujen kolmen tavoitteen – asiakas-tyytyväisyys, uudistumiskyky ja kyvykkyys – ja strategisen johtamisen yhteys tehdään entistä näkyvämmäksi, mikä auttaa arvioimaan myös näiden kolmen tavoitteen saavuttamista ja toimivuutta korkeakoulun laadunhallinnassa.

Kehittämistoimenpiteitä edistetään tämän auditoinnin pienois-verkkajulkaisun avulla. Tähän julkaisuun priorisoidaan arviointitiedon pohjalta keskeiset kehittämiskohteet, määritetään niille kehittämistoimenpiteet ja toimenpiteiden toteuttajat.

KORKEAKOULUN
PERUSTEHTÄVIEN
LAADUNHALLINTA

Titta Pohjanmäki

TUTKINTOTAVOITTEISEN KOULUTUKSEN LAADUNHALLINTA

Tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnan menettelytavat ja prosessit

Humakin koulutuspalveluiden tärkeimpinä kehittämistavoitteina ovat olleet viime vuosina opetussuunnitelmauudistus, digikampuksen rakentaminen sekä opetus- ja TKI-toiminnan integraatio. Auditoinnin aikana opetussuunnitelmatyö saatiin päätökseen ja uudet opetussuunnitelmat astuivat voimaan syksyllä 2018. Opetussuunnitelmatyön lähtökohtana oli edellisen opetussuunnitelmaprosessin itsearviointi, jota auditointiryhmä piti hyvänä käytäntönä. Opetussuunnitelman laadintaprosessi dokumentoitiin systemaattisesti Moodlerooms-ympäristöön. Digikampuksen ensimmäinen täysin verkossa toteutettava koulutus, kulttuurituotannon AMK-tutkinto, käynnistyi syksyllä 2018. Myös yhteisöpedagogin AMK-tutkinto oli mahdollista suorittaa lähes kokonaan verkossa. Yhteisöpedagogin ja kulttuurituotannon AMK-tutkinnot sekä kulttuurituotannon ylempi AMK-tutkinto olivat tutkintotavoitteisen koulutuksen näyttöinä auditoinnissa. Oppiminen digikampuksella oli valinnaisena auditointikohteena.

Auditoinnin aikana tehty organisaation täsmennys muutti koulutuspalveluiden toimintatapoja ja prosesseja. Auditointi tapahtui kuitenkin koulutuspalveluissa vuoden 2016 organisaation mukaisesti. Tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnan menettelytavat ovat koulutuksen ja opintojen järjestämisen prosessit ja niihin liittyvät alaprosessit. Prosessit olivat kuvattuina HumakWikissä. Prosesseja olivat mm. koulutussuunnittelu, opetussuunnittelu, opetustarjonnan suunnittelu, opiskelijaksi hakeutuminen, opiskelijavalinta, opetuksen toteuttaminen ja opiskeluoikeuden ylläpito. Myös opetussuunnitelman laatimiseen ja kehittämiseen, opiskelija- ja työelämäpalautteen kehittämiseen, opintosuoritusten arviointiin sekä aiemmin hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen löytyivät erilliset prosessit.

Koulutuspalveluiden kehittämisestä, operatiivisesta toiminnasta ja tuloksista vastaa koulutusjohtaja yhdessä koulutuspäälliköiden kanssa. Koulutuspalveluiden kehittämistyössä yliopettajien lisäksi keskeinen toimielin on pedagoginen kehittämisryhmä, joka vastaa tutkintojen kehittämistyöstä. Pedagogisen kehittämisryhmän keskeisenä tehtävänä on koulutuksen laadun ja yhtenäisten menettelytapojen varmistaminen. Johtoryhmä seuraa koulutukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja koulutuksen kehittämistä säännöllisesti eri prosessien ajankohtaiskatsauksissa ja työryhmissä. Opetuksen toteuttamiseen liittyvä laadunhallinta toteutuu PDCA-ympyrän kautta siten, että palautekanavista saatu tieto analysoidaan opintojakso-, koulutus- ja tarvittaessa Humak-tasolla. Koulutuskohtaiset tulokset analysoidaan vuosittain ja niiden pohjalta tehdään kehittämissuunnitelmat.

Kehittyvän vaiheen laadunhallintaa

Auditointiraportissa (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 31; 67) todetaan että Humakin tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnan menettelytavat tukevat koulutuksen suunnittelua, toteutusta, arviointia ja työelämälähtöisyyttä. Menettelytapoihin liittyvät prosessikuvaukset ja vastuut on kuvattu HumakWikissä. Koulutuksen laadun kehittäminen toteutuu jatkuvan kehittämisen periaatteen (PDCA) mukaisesti esimerkiksi opetuksen suunnittelun ja opiskelijapalautteen hyödyntämisessä. Opetuksen suunnitteluun ja palautetiedon hyödyntämiseen on olemassa järjestelmälliset laadunhallinnan menettelytavat. Hyvinä käytänteinä raportissa nostettiin esille kehittämiseen keskittyvät

työryhmät ja muut osaamisen vaihdon kanavat. Opiskelijoilla on edustus koulutuspalveluiden kehittämisyhmissä ja sidosryhmillä on mahdollisuus osallistua kehittämistyöhön työelämälähtöisen valmennuspedagogisen toteutusmallin kautta. Humakin ohjeistukset ja erilaiset oppaat, kuten mm. arviointikäytänteet ja -ohjeet, valmentajaopas, harjoittelu- ja opinnäyte-työoppaat, ohjaavat toimintaa erinomaisesti.

Opiskelijapalaute- ja mittaritieto toiminnan tuloksellisuudesta koettiin toimivaksi ja kehittämistyötä ohjaavaksi, mutta tiedot tuloksista ja kehittämiskohteista eivät saavuta opiskelijoita. Auditointiryhmä korostaa, että Humakin on löydettävä tiedotuskanava, jolla opiskelijat tavoitetaan. Opiskelijaviestinnän kehittäminen on tehtävä yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. Opiskelijat kokevat, että tietoa ja ohjeistuksia löytyy monilta eri alustoilta ja osa kokee, että tietoa on vaikea löytää. (Karttunen ym. 2018, 68–69.) Kehittämistoimenpiteitä opiskelijaviestinnän parantamiseksi on jo käynnistetty.

Auditointiraportissa (Karttunen ym. 2018) nostetaan esille myös opiskelijoiden kehityskeskusteluprosessin selkeyttäminen, minkä kehittämistyö käynnistyi keväällä 2018. Valmennusprosessit käynnistettiin uuden kehityskeskusteluprosessin ja -lomakkeen kanssa syksystä 2018 alkaen. Myös TKI-toiminnan ja opetuksen integraation arviointi edellyttää vielä kehittämistä. Opiskelijoiden kokemukset opiskelusta hankkeissa vaihtelivat vaativista vähemmän työllistäviin.

Tukitoimintojen laadunhallinta ja menettelytavat tukevat osaltaan tutkintotavoitteisen koulutuksen tavoitteiden toteutus- ja kehitystyötä. Opiskelijapalveluiden päällikkö on huolehtinut opiskelijapalveluiden, hakijapalveluiden ja kirjasto- ja tietopalveluiden laatutyöstä. Tietohallinto puolestaan tuottaa käyttäjille mm. tietotekniikkapalveluita ja antaa tarvittaessa tietoteknistä tukea niin henkilöstölle kuin opiskelijoillekin. Tietohallintoa koordinoi tietohallintopäällikkö. Opiskelijoille HumakWikissä on kuvattuna kattavasti koulutukseen ja opiskelijapalveluihin liittyviä ohjeita ja tukipalveluja kampuksittain (mm. kirjasto, opintotoimisto ja tietotekniikkapalvelut). HumakWikissä on lisäksi informaationsivut Humakissa käytettävistä työkaluista ja ohjelmistoista (esim. Peppi, HumakWiki, sähköposti, Office 365 –pilvipalvelu ja Moodlerooms (nyk. BB Open LMS)). (Karttunen ym. 2018, 35–36.)

Auditoinnin aikana Humakin koulutuspalvelut jakautuivat fyysisesti useisiin toimipisteisiin, joka osaltaan vaikeuttaa toiminnan tasalaatuisuuden varmistamista koulutuksesta ja alueesta riippumatta. Auditointiryhmä (Karttunen ym. 2018, 34) suosii

telee kehittämään toimintatapoja, joiden avulla voidaan jakaa systemaattisemmin kokemuksia eri koulutusalojen ja eri toimipisteiden välillä.

Tehdyn auditoinnin jälkeen auditointiryhmän toteaa, että Humakin tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinta on kehittyvässä vaiheessa. Tämä tarkoittaa sitä, että koulutuksen

- suunnitteluun liittyvät laadunhallinnan menettelytavat ovat kaikilta osin toimivia ja tukevat koulutusohjelman tai vastaavan kokonaisuuden suunnittelua.
- toteutukseen liittyvät laadunhallinnan menettelytavat ovat kaikilta osin toimivia ja tukevat koulutusohjelman tai vastaavan kokonaisuuden toteutusta.
- eri henkilöstöryhmät ja opiskelijat osallistuvat laatutyöhön. Myös ulkoiset sidosryhmät osallistuvat siihen.
- laatutyön vaikuttavuudesta koulutusohjelman tai vastaavan kokonaisuuden kehittämisessä on näyttöä. (Karttunen ym. 2018, 31; 75.)

Humakin henkilöstö osallistuu aktiivisesti tutkintotavoitteisen koulutuksen laatutyöhön ja on sitoutunut edistämään laatua omassa työssään. Laatutyön on selkeä ja vakiintunut osa henkilöstön omaa työtä ja arkea.

LÄHTEET

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilja 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Timo Parkkola

TUTKIMUS-, KEHITYS- JA INNOVAATIO-TOIMINTA – POHJA OSAAMISEN JA KOULUTUKSEN KEHITTÄMISELLE

Ammattikorkeakoulun keskeisin tavoite on tuottaa korkeakoulutusta, joka vastaa yhteiskunnan ja työn muuttuviin tarpeisiin. Tästä näkökulmasta tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoiminta sisällytettiin ammattikorkeakoululakiin ammattikorkeakoulun perustehtäväksi vuonna 2003. Ammattikorkeakoulutus vaatii osaamista kehittävää TKI-työtä ja toisaalta yhteiskunnan kehitys vaatii ammattikorkeakoulujen aktiivista osallistumista Suomen innovaatiojärjestelmän toimintaan. (Ammattikorkeakoululaki (932/2014).

Toinen merkittävä muutos ammattikorkeakoulujen tekemän TKI-toiminnan osalta tapahtui vuonna 2014. Tällöin käyttöön otettiin rahoitusmalli, jossa ulkopuolinen TKI-rahoitus vaikuttaa ammattikorkeakoulun saamaan valtionosuusrahoitukseen ja kannustaa näin korkeakouluja laajentamaan TKI-toimintaansa. Vuodenvaihteessa 2018–2019 keskustelussa oleva ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin muutos tulee näillä näkymin nostamaan TKI-toiminnan merkitystä ammattikorkeakoulujen kokonaisrahoituksesta entisestään. Tämä vaatii myös TKI-toiminnan laadunhallinnalta ja sisällöiltä selkeyttä ja vaikuttavuutta. Taloudellinen ohjaus myös kertoo siitä, mitä ammattikorkeakouluilta odotetaan yhteiskunnallisena toimijana ja mihin laatutyötä toivotaan kohdennettavan.

Kaikki seuraavat; tuottavuus, laadullisten tavoitteiden toteutuminen, toiminnan kannattavuus sekä vaikuttavuuden seuranta ovat siis tärkeitä huomionkohteita, joita tulee jatkossakin kehittää. Nämä asiat on huomioitu myös Humakin auditointiaineistona olleessa itsearvioinnissa jatkuvan kehittämisen kohteina, mikä myös auditointiryhmän esittämän palautteen mukaisesti edistää TKI-toiminnan laadunhallintaa. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 51.)

Auditointiryhmän antama palaute TKI-toimintaa kehittämässä

Keväällä 2018 toteutetun auditoinnin palautteessa Humakin TKI-toiminnan laadunhallinnan arvioitiin olevan kehittyvässä vaiheessa. (Karttunen ym. 2018, 49.) Tämä tarkoittaa, että pääosin se on hyvää, muttei niin hyvää, etteikö kehitettävääkin olisi.

TKI-toiminnan laadunhallinnan menettelytapojen nähtiin edistävän korkeakoulun TKI-toiminnalle asettamien tavoitteiden saavuttamista, mutta toisaalta nähtiin, että organisaatiomuutoksista johtuen kaikki menettelytavat eivät vielä muodosta systemaattista kokonaisuutta. (Karttunen ym. 2018, 49.) Auditoitu organisaatio oli toinen kuin nykyinen, jossa innovaatiopalvelut huolehtivat TKI-toiminnan tukipalveluista, mutta TKI-toiminta on siirretty osaksi koulutuspalveluja. Näiltä osin on todennäköistä, että TKI-toiminnan laadunhallinta on tällä hetkellä jopa heikompaa kuin auditoidussa organisaatiossa. Sen sijaan innovaatiopalveluiden osalta tilanne on selkeytynyt, palveluja on tuoteistettu ja linjattu uudelleen, mikä helpottaa myös laadunhallintaa. Koulutuspalvelujen osalta näyttää siltä, että TKI-toiminta ei ole yhtä selkeästi organisoitua kuin aikaisemmin. Tämä on oletettavasti seurausta siitä, että TKI-toiminta ei ole vielä löytänyt selkeää paikkaansa osana koulutuspalveluja.

Auditointiryhmän palautteessa TKI-toiminnan vahvuudeksi nähtiin prosessin alkupään toiminta. Toteutettavat TKI-kokonaisuudet valitaan niin, että ne tukevat organisaatiota ja sen toimintaa Humakin strategian, vahvuusalojen, henkilöstön osaamisen ja TKI-perusteisen opetuksen näkökulmasta ja valinnat tehdään yhteistyössä hankekumppaneiden kanssa. Arvioinnissa nähtiin myös, että laatujärjestelmä tuottaa tarkoituksenmukaista tietoa TKI-toiminnan kehittämiseksi ja tietoa hyödynnetään tarkoituksen mukaisesti. Vahvuutena nähtiin myös se, että sekä

Humakin eri henkilöstöryhmät että yhteistyökumppanit osallistuvat tiiviisti TKI-toiminnan laatutyöhön. Sen sijaan opiskelijoiden osallistuminen nähtiin liian vähäisenä. Palautteen mukaan Humakin tulisikin vahvistaa tutkintoon johtavan koulutuksen liittymistä TKI-toimintaan sekä sitä koskevaa viestintää. Laadunhallinnassa olisi erityisesti varmistettava, että oppimistavoitteiden mukainen opiskelu toteutuu myös työhön ja TKI-toimintaan yhdistetyssä koulutuksessa. (Karttunen ym. 2018, 49; 68–69.)

Kokonaisuutena auditointiryhmän palaute Humakin TKI-toiminnasta oli kannustavaa. Uuteen organisaatiomalliin siirtyminen tuo mukanaan haasteita laadunhallinnan näkökulmasta, mutta pääpiirteissään toiminta on hyvällä tasolla ja vakaalla pohjalla. Auditointiryhmän näkemyksen mukaan korkeakoulun laatujärjestelmä tuottaa tarkoituksenmukaista tietoa TKI-toiminnan kehittämiseksi, ja tietoa hyödynnetään tässä tarkoituksessa. Myös PDCA-ympyrä toimii TKI-toiminnan laadunhallinnassa. Auditointiryhmä näki palautteiden perusteella, että TKI-toiminta on otettu huomioon myös opetussuunnitelmauudistuksessa ja hankkeiden nivomista koulutuksiin pyritty helpottamaan. (Karttunen ym. 2018, 51.)

TKI-toiminnan laadunhallinnan kehittämiskohteet

Laadunhallinnan osalta suurimman ongelman tällä hetkellä tuottaa se, että TKI-toiminta on hajautettu kaikkiin ammattikorkeakoulujen palveluihin. TKI-toiminnan kokonaisuus sisältää 1) koulutuspalvelut, jonka vastuulla on TKI-toiminnan käytännön toteutus, 2) innovaatiopalvelut, jonka vastuulla on TKI-toiminnan ja sitä toteuttavan henkilöstön tuki sisältöjen ja toiminnan ohjauksen näkökulmasta sekä 3) yhteiset palvelut, joka vastaa talouspalveluista ja talouden seurannasta. Näiltä osin on selkeästi nähtävissä, että jako ei ole selkeä henkilöstölle eikä kaikilta osin myöskään toiminnasta vastaaville esimiehille.

Auditointiryhmän näkemyksen mukaan innovaatiopalveluiden toteuttamat TKI-toiminnan tukipalvelut toimivat melko hyvin, mutta esimerkiksi yhteisiin palveluihin kuuluvassa talousseurannassa nähdään itsearviointiraportin mukaan puutteita. Koulutuspalvelujen osalta myös TKI-toiminnan tavoitteet on esitetty puutteellisesti. Vahvuusalojen tavoitteissa ei eriytetä TKI-toiminnan tavoitteita niin, että ne olisivat selkeitä ja seurattavissa. Sen sijaan ammattikorkeakoulun määrälliset kokonaistavoitteet ovat selkeät ja mitattavissa. Auditointiryhmä

esittääkin, että erityisesti TKI-toiminnan sisällöllisiä ja laadullisia tavoitteita selkeytetään vahvuusaloilla. Myös määrällisiä tavoitteita olisi tärkeä selkeyttää vahvuusaloittain. (Karttunen ym. 2018, 49–52.)

Toinen kehitystavoite on se, että TKI-toimintaa ei ole kokonaisuutena liitetty riittävästi laatujärjestelmän tavoitteisiin. Sitä ohjataan tulostavoitteiden sekä hieman liian yleisesti kuvattujen sisällöllisten ja laadullisten tavoitteiden mukaan, mutta TKI-toiminnan laadunhallinnan näkökulmia ei ole liitetty riittävän tiiviisti laatujärjestelmän tavoitteisiin ja toimintatapoihin eikä niitä ole dokumentoitu laatujärjestelmän käsikirjaan. Myöskään TKI-toiminnan prosessikuvauksissa ei viitata selkeästi laatujärjestelmän tavoitteisiin tai toimintatapoihin. (Karttunen ym. 2018, 49–52.)

Kolmas selkeä kehittämiskohde liittyy opiskelijoiden osallistumiseen TKI-toimintaan ja sen laadunhallintaan. Opiskelija-haastattelujen perusteella kaikilla opiskelijoilla ei ollut selkeää käsitystä siitä, miten TKI-toiminta liittyy heidän opintoihinsa. Opiskelijat myös kokevat, etteivät ole riittävästi mukana TKI-toiminnan kehittämisessä, eikä opetuksessa riittävästi tuoda esille miten TKI-toiminta tukee opiskelijan oppimista ja liittyy opiskeltavan kokonaisuuden tavoitteisiin. Tältäkin osin näyttäisi siltä, että TKI-toiminnan laadun varmistuksen osalta yksi keskeisin osa-alue on koulutuspalvelujen toteuttaman TKI-toiminnan laadun kehittäminen esimerkiksi TKI-lähtöisen opetuksen osalta. Myöskään innovaatiopalvelujen tarjoaman tuen näkyvyys koulutustoteutusten osalta ei ole riittävällä tasolla. (Karttunen ym. 2018, 69.)

Näiltä osin keskeisimmät kehittämiskohteet ovat:

1. TKI-toiminnan vastuiden selkeyttäminen ja kokoaminen yhteen, jotta toiminnasta tulisi systemaattisempaa ja sen kokonaisuus ja vastuut hahmottuisivat koko henkilöstölle.
2. Laatujärjestelmän tavoitteiden liittäminen paremmin TKI-toiminnan ohjeistuksiin, ja toisaalta TKI-toiminnan selkeämpi ottaminen mukaan laadunhallinnan dokumentaatioon.
3. TKI-toiminnan merkityksen selkeyttäminen osana opintoja ja oppimista.

Nämä tavoitteet tulisi toteuttaa vielä nykyisellä strategiakaudella. Varsinaiset organisaatiomuutokset Humanistisessa ammattikorkeakoulussa ovat takana ja toiminnan vakauttaminen

vaatii selkeimpiin kehittämiskohteisiin puuttumista. Itse kehitysehdotukset nousevat suoraan kehittämiskohteista. Niitä ovat palveluiden välisten vastuiden selkeyttäminen ja niistä viestiminen henkilöstölle, ohjeistuksen selkeyttäminen erityisesti laadunhallinnan näkökulmasta, TKI-lähtöisen pedagogiikan toimintatapojen selkeyttäminen ja TKI-toiminnan viestinnän kehittäminen niin opiskelijoiden, henkilökunnan kuin yhteisöyömpänien ja muun yhteiskunnan suuntaan.

LÄHTEET

Ammattikorkeakoululaki (932/2014).

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Timo Parkkola

YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS JA ALUEKEHITYSTYÖ: TEHTÄVÄKENTTÄNÄ KOKO SUOMI

Ammattikorkeakoulun tärkeänä tavoitteena on kyky osoittaa toimintansa tuottama lisäarvo yhteiskunnassa ja globaalisti. Tämä sen tulee toteuttaa valitsemiensa profiilien mukaisesti. Vaikuttavuuden taustalla on avoin yhteiskunnallinen vuorovaikutus ja sen keskeisenä elementtinä toimii tulosten jalkauttaminen yhteiskuntaan ja toimiva vaikuttavuusviestintä. Lisäksi Humakin valtakunnallinen tehtäväkenttä erottaa sen muista ammattikorkeakouluista. Strategiassaan Humak on ottanut tehtäväkentäkseen koko Suomen, minkä vuoksi toimintaympäristön muutoksia tarkastellaan sekä valtakunnallisesti että toimialakohtaisesti huomioiden myös kansainvälistymisen eri ulottuvuudet. Tämä näkyy myös vaikuttavuuden tarkastelussa.

Osa toiminnan vaikuttavuudesta nousee yhteisöstä, jossa kehittämistyössä on tiiviisti mukana henkilöstö sekä opiskelijat. Kehittämistyötä tehdään paitsi osaamisen lisäämiseksi myös yhteistyökumppanien käyttöön ja hyödyksi – yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Yhteistyöhön panostaminen niin alueellisesti kuin valtakunnallisestikin on selkeä valinta ja keskeinen osa Humakin vaikuttavuutta. Korkeakoulu huolehtii järjestö- ja nuorisotyön, työyhteisöjen kehittämisen, kulttuuri-tuotannon ja luovan toimialan yrittäjyyden sekä viittomakielentulkkauksen ja kommunikaatio-osaamisen valtakunnallisesta kehittämisestä.

Humakin omistajat eli vapaan sivistystyön toimijat tukevat osaltaan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön toteutumista. Jo Humakin perustamisen lähtökohtana oli tarve varmistaa Humakin alojen korkeakoulutasoinen asiantuntijakoulutus, mikä taas juontaa Humakin taustaan vapaassa sivistystyössä.

Auditoinnista saatu palaute yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja aluekehitystyötä kehittämässä

Keväällä 2018 toteutetun auditoinnin palautteessa Humakin yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön laadunhallinnan nähtiin olevan kehittyvässä vaiheessa. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 53.) Arviointi oli pääpiirteissään positiivista. Kehityskohteitakin on, mutta ne eivät ole kovin suuria tai vaikeasti hallittavissa.

Palautteessaan arviointiryhmä näki, että yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön tehtävä tulee hyvin esille Humanistisen ammattikorkeakoulun strategiassa. Myös yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen liittyvät tavoitteet ja mittarit on kuvattu Humakissa selkeästi toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2017–2020. Laadunhallinnan menettelytavat edistävät esitettyjen tavoitteiden saavuttamista. Myös tiedon tuottamisen osalta Humakin laatujärjestelmä kykenee toimimaan siten, että tieto on hyödynnettävissä vaikuttavuuden ja aluekehitystyön kehittämiseksi. Arviointiryhmä toteaa myös, että tiedon hyödyntämisestä on selvää näyttöä, mutta tavoitteiden saavuttamista koskevan tiedon parempi kokoaminen edistäisi seurantaa. (Karttunen ym. 2018, 53–56.)

Osallistumisen näkökulmasta yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön laadunhallinta näyttäisi onnistuneen. Henkilöstö ja opiskelijat osallistuvat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön laadunhallintaan erityisesti koulutuksen ja TKI-toiminnan kautta. Myös ulkoiset sidosryhmät osallistuvat laatutyöhön koulutuksessa ja hankkeissa.

Humak on asettanut toiminta- ja taloussuunnitelmassa 2019–2020 seuraavat strategiset tavoitteet yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle:

1. yhteiskunnallisesti vaikuttava koulutus,
2. uuden tiedon luominen tutkimus- ja kehittämistoiminnassa,
3. vaikuttavuutta edistävä toimintakulttuuri,
4. tarkoituksenmukaisten kumppanuuksien strateginen rakentaminen,
5. toiminnan tulosten saattaminen käytännön innovaatioiksi ja
6. tulosten aktiivinen viestintä.

Kriteerit ovat jonkin verran muuttuneet niistä, jotka esitettiin auditoinnin yhteydessä ja uusien kriteerien valinnassa on jo seurattu auditoinnissa tehtyjä huomioita. Edellä esitettyjen lisäksi toiminta- ja taloussuunnitelmassa nostetaan esille alumnitoiminta, jota kehitetään järjestelmällisesti lisäten alumnien, opiskelijoiden ja korkeakoulun yhteistyötä.

Merkittävimpinä aluekehittämisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehittämiskohteina Humakissa tulee esille alumnitoiminnan kehittämisen lisäksi seuraavat auditointiryhmänkin huomioimat seikat:

1. Seuranta ja palautteenanto: auditointiryhmä toteaa esimerkiksi, että menettelytapoja hankkeiden pidemmän aikavälin vaikuttavuuden seurannaksi on hyvä edelleen kehittää ja toisaalta systemaattista palautteenantomahdollisuutta toivottaisiin osaksi sidosryhmäyhteistyötä. Palautteen osalta sidosryhmät kuitenkin kertoivat arvostavansa mahdollisuutta antaa suoraa palautetta ja myös sitä, että Humak reagoi saamaansa palautteeseen.
2. Tiedon kokoaminen: vaikuttavuuden kannalta keskeisten tulosten saavuttamista koskevaa tietoa tulisi auditointiryhmän mukaan kerätä yhteen systemaattisemmin. Samalla yhteiskunnalliselle vaikuttavuudelle ja aluekehitystyölle asetettujen tavoitteiden kokonaisuuden seuranta tehostuisi.
3. Vaikuttavuusviestintä: Humakin vaikuttavuusviestintä nähtiin yleisesti melko hyvin toimivaksi. Kuitenkaan tiedon kokoaminen ei ole vielä riittävällä tasolla. Systemaattinen tiedon kerääminen ja sen kokoaminen on pohja hyvälle vaikuttavuusviestinnälle. Tässä tulee

kuitenkin muistaa myös se, että vaikuttavuusviestintä ei ole vain numeroita ja tilastotietoa. Se on myös yksittäisiä onnistumisia, sattumuksia ja kiinnostavia tarinoita, jotka koskettavat viestinnän vastaanottajaa.

4. Liiketoiminta: Auditoinnin yhteydessä ei noussut esille Humakin tekemän työn tulosten tuotteistamista ja saattamista markkinoille, mikä kuitenkin yleensä nähdään yhtenä keskeisenä vaikuttavuuden osana. Tämä on myös yksi Humakin selkeitä kehittämiskohteita, johon liittyy sekä markkinoiden että liiketoimintamallien kehittäminen. (Karttunen ym. 2018, 53–56.)

Edellisiin kehittämiskohteisiin on jo reagoitu. Alumnitoiminnan kehittäminen on nostettu yhdeksi tärkeimmistä kehittämiskohteista vuodelle 2019. Seurannan ja palautteen antamisen mahdollisuutta etenkin TKI-toiminnan sidosryhmien osalta on kehitetty ja tullaan kehittämään edelleen. Tiedon kokoamisen osalta ongelmana on ollut Humakin viestintäkanavien uudistus, mutta erityisesti nettisivujen kehittäminen on TKI-toiminnan viestinnän kehittämiskohteena vuonna 2019. Tämän osalta kehittäminen on jo aloitettu viestinnän ja TKI-toiminnan tukipalvelujen yhteistyönä. Tämä on pohjana myös vaikuttavuusviestinnän kehittämiselle. Esimerkiksi TKI-toiminnasta kerättävän tiedon systematisointia tullaan edistämään projektipäälliköille toteutettavan toistuvan vaikuttavuusviestinnän kyselyn kautta. Myös liiketoiminnan näkökulmiin on jo kiinnitetty huomiota. Sen kehittäminen liittyy kuitenkin pitkälti myös rahoitusmalliin ja sen kautta muodostuviin kannattavuusnäkökohtiin. Tulevaisuudessa on kuitenkin oletettavaa, että liiketoiminnan merkitys nousee, joten myös tämän alueen kehittäminen on aloitettu.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja esimerkiksi Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston puheenvuoroissa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja vaikuttavuudesta viestimisen merkitys korostuu. Humakin vaikuttavuuden näytöt ovat kuitenkin selkeitä, minkä auditointiryhmäkin toteaa (Karttunen ym. 2018, 53–56). Humak on yksi Suomen ammattikorkeakoulujen tehokkaimmista julkaisijoista ja pitkällä avoimen TKI-toiminnan edistämisessä.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön merkitys kasvaa edelleen

Ammattikorkeakoulun toiminnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus syntyy koulutuksen, TKI-työn ja liiketoiminnan vuorovaikutuksesta yhteiskunnan kanssa. Humak toteuttaa omaa vaikuttavuustehtäväänsä valtakunnallisesti ja vahvuusaloistaan lähtien. Toisaalta ammattikorkeakoulut toteuttavat tehtäväänsä pääosin julkisen rahoituksen varassa, joten yhteiskunnalla on myös oikeus odottaa toiminnalta vaikuttavuutta ja ammattikorkeakoululta vaikuttavuudesta viestimistä.

Vaikuttavuutta on kehitetty myös korkeakoulujen yhteistyönä. Korkeakoulujen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja vuorovaikutus – jatkotoimet (YVVj) –hanke toteutettiin Suomen yliopistot UNIFI ry:n ja Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n koordinoimana yhteishankkeena 1.12.2015–31.5.2016 välillä. Hankkeen tavoitteena oli edistää korkeakoulujen yhteiskunnallisen vaikutuksen tunnistamista, korkeakoulujen strategista johtamista sekä tavoitteiden asettamista suhteessa haluttuun vaikuttavuuteen. Lisäksi kehitettiin korkeakoulujen edellytyksiä osoittaa toimintansa tuottama lisäarvo yhteiskunnassa ja globaalisti valitsemissa profiilien mukaisesti. (OKM 2015.) Arenen kautta vaikuttavuuden kehittäminen jatkuu yhä ja Humak on siinä mukana.

LÄHTEET

Huttula, Tapio & Lehtinen, Leena & Röksä, Jarmo 2016. Kohti reilua ja yhteisöllistä Suomea. Humak strategia 2020. Humanistinen ammattikorkeakoulu julkaisuja, 21. Helsinki: Humak.

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

OKM 2015. Vastuullinen ja vaikuttava. Tulokulmia korkeakoulujen yhteiskunnalliseen vaikuttavuuteen. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:13. Helsinki: OKM.

TUTKINTO-
TAVOITTEINEN
KOULUTUS

Katri Kaalikoski

KULTTUURITUOTTAJA (AMK)- TUTKINNON LAADUNHALLINNAN AUDITOINTI

Kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnon laadunhallintajärjestelmä oli auditoinnissa tutkintotavoitteisen koulutuksen laadunhallinnan yhtenä arviointikohteena. Seuraavassa tarkastellaan auditoinnin keskeisiä tuloksia sekä meneillään ja suunnitteilla olevia koulutuksen laadunhallinnan kehittämistoimenpiteitä

Kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnosta valmistuvien kulttuurituottajien ydinosaamista ovat tuotantoprosessien ja projektimaisen työskentelyn hallinta sekä viestinnän, kulttuurin rahoituksen, alan innovaatiotoiminnan ja johtamisen kompetenssit. Tutkinnon laajuus on 240 opintopistettä ja sitä toteutetaan päiväopetuksena Humakissa kolmella alueella: Turussa, Jyväskylässä ja pääkaupunkiseudulla. Koulutusta tarjotaan myös monimuotototeutuksena. Auditoinnin kohteena olivat lukuvuonna 2017-2018 pääkaupunkiseudulla ja Turussa päiväopetuksena tarjottujen koulutusten lisäksi Tampereella ja pääkaupunkiseudulla meneillään olleet monimuotokoulutuksen toteutukset. Kulttuurituotannon AMK -koulutuksessa oli vuonna 2017 kirjoilla 419 opiskelijaa, joista 264 opiskeli päivätoteutuksessa ja 155 monimuotoisesti.

Kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnon auditointi toteutettiin ajan-kohtana, jolloin ammattikorkeakoulussa ja kulttuurituotannon koulutuksessa oli meneillään monia muutoksia. Organisaatio-uudistus oli muuttanut ja muuttamassa myös laadunhallinnan prosesseja. Tähän liittyi muun muassa eri kehittämissyhmien uudelleen järjestäytyminen sekä henkilöstön osittainen uudelleen sijoittuminen organisaatiossa. Samaan aikaan muutoksessa olivat IT- ja viestintäjärjestelmät. HumakPro -järjestelmästä oltiin luopumassa ja Peppi-järjestelmä oli tulossa käyttöön.

Opetussuunnitelma oli myös muuttumassa. Auditointiaineiston liitteenä oli auditointihetkellä voimassa ollut vuonna 2013 käyttöön otettu kulttuurituottaja (AMK) tutkinnon opetussuunnitelma, mutta auditointia varten tuotettu itsearviointiraportti

käsitteli syksyllä 2018 eli auditoinnin jälkeen voimaan tulleen uuden opetussuunnitelman laadinta- ja laadunhallintaprosessia. Samaan tapaan raportissa käsiteltiin syksyllä 2018 käynnistyneen digikampuksen kehittämiseen liittyvän kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnon verkkototeutuksen suunnitteluprosessia. Lukuvuodesta 2018-2019 alkaen monimuotokoulutus toteutetaan kokonaan verkkototeutuksena ja toteutus oli auditointihetkellä valmisteilla.

Kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnon laadunhallintajärjestelmän auditoinnin keskeisiä tuloksia

Auditointiraportin mukaan Kulttuurituottaja (AMK) -tutkinnon laadunhallinta on kehittyvässä vaiheessa. Koulutuksen suunnittelun laadunhallinta on toimivaa ja ”auditointiaineisto ja haastattelut tukevat käsitystä jatkuvaan kehittämiseen ja asiantuntijuuden jakamiseen perustuvasta opetussuunnitelman laadintaprosessista” (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 37). Opetussuunnitelmien uudistamiseen ja opetuksen suunnitteluun liittyvät laadunhallinnan toimintatavat ovat raportin mukaan ”auditointiaineiston perusteella kattavia, vakiintuneita ja hyvin toimivia” (mt., 38). Raportissa todetaan tosin, että prosessin sujuvuuteen on jossain määrin vaikuttanut joidenkin vastuhenkilöiden vaihtuminen uuteen opetussuunnitelmaan tähtäävän opetussuunnitelmaprosessin aikana. (Mt., 37.)

Koulutuksen toteutuksen laadunhallinta saa niin ikään hyvät arviot. Sen todetaan tukevan kulttuurituottajakoulutuksen toteutusta. Erityisesti laadunhallintaa tukee tutkinnosta vastaavan yliopettajan ja koulutussuunnittelijan toimiva ja tuloksellinen yhteistyö esimerkiksi toteutussuunnitelmien lukuvuosittaisessa päivitystyössä sekä koulutuspäällikön rooli koulutuksen kehittämisessä. (Karttunen ym. 2018, 38-40.)

Positiivisena asiana auditointiraportissa nostetaan esiin myös henkilöstön sitoutuminen laatutyöhön. Henkilöstö tuntee oman roolinsa korkeakoulun laadunhallinnassa, on sitoutunut edistämään laatua omassa työssään ja osallistuu aktiivisesti koulutusohjelman laatutyöhön muun muassa jakamalla kokemuksia ja hyviä käytänteitä päivittäisessä työssään. (Karttunen ym. 2018, 40.)

Kehittämistä raportin mukaan vaatii TKI-toiminnan ja opetuksen integraatio. Opiskelijoiden kokemukset hankkeista olivat auditointihaastattelujen mukaan vaihtelevia. Muun muassa hankkeisiin sidottujen TKI-moduulien ja projektien kuormittavuudessa oli suuria eroja. Osa hankkeisiin liittyvistä tehtävistä koettiin vaativiksi, osa taas vähemmän työllistäviksi. (Karttunen ym. 2018, 38.)

Opiskelijan ohjaukseen liittyen auditointiryhmä suositteli, että opiskelijoille selkiytetään kehityskeskustelujen tavoitetta. Lisäksi palautteiden käsittelyä ja niiden perusteella tehtävää koulutuksen kehittämistä toivottiin tehtävän opiskelijoille näkyvämmäksi esimerkiksi tiedottamalla palautteiden vaikutuksista opiskelijoille paremmin ja käyttämällä siihen opiskelijoille sopivia kanavia. (Karttunen ym. 2018, 39.)

Opiskelijaviestinnässä ja opiskelijoille kohdennetuissa ohjeistuksissa oli arviointiryhmän mielestä myös parannettavaa. Opiskelijat kokivat auditoinnin aikaan käytössä olleet viestintäjärjestelmät HumakPron ja Humak Wikin kankeiksi käyttäen. Lisäksi ohjeistuksia oli monilla eri verkkoalustoilla, mikä teki osalle opiskelijoista tarvittavan tiedon vaikeaksi löytää, vaikka ohjeistukset sinänsä koettiin hyödyllisiksi. Auditointiryhmä suositteli, että opiskelijoille suunnatun viestinnän kehittämistä jatketaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa. (Karttunen ym. 2018, 39.)

Auditoinnin jälkeen toteutettuja ja suunnitteilla olevia laadunhallinnan kehittämistoimenpiteitä

Auditointiryhmä nosti raportissaan esiin tärkeitä kehittämis-kohteita ja tunnistamme niiden tarvitsevan erityistä huomiota koulutuksen laadunhallinnassa. Seuraavassa tarkastellaan TKI-toiminnan ja opetuksen integraatioon, opiskelijan ohjaukseen sekä viestintään liittyviä laadunhallinnan kysymyksiä. Kehittämistoimenpiteitä niiden osalta on jo aloitettu.

TKI-toiminnan ja opetuksen integraation haasteet liittyvät sekä koulutuksen suunnitteluun että opiskelijan ohjaukseen. Koulutuksen suunnittelussa on syytä kiinnittää aiempaa enemmän huomiota projektiluonteisen opiskelun kuormittavuuden arviointiin. Tavoitteena on hankkeiden ja projektien kytkeminen tiiviimmin opintojaksoihin jo lukuvuosittaisia toteutussuunnitelmia tehtäessä, jotta opintojaksojen osaamistavoitteet ja hankkeiden sisällölliset tavoitteet kohtaisivat entistä paremmin. Humakissa on meneillään vuoden 2018 alussa käynnistynyt innovaatioyliopettajan vetämä kehittämisohjelma, jonka tavoitteena on TKI-perustaisten oppimisympäristöjen ja mallien kehittäminen. TKI-toiminnan ja opetuksen integraatiota voidaan vahvistaa myös kehittämällä opiskelijaohjausta sekä parantamalla hankeviestintää opiskelijoiden suuntaan.

Opiskelun tuki- ja ohjaustoiminta on syytä kytkeä koulutuksen laatutyön osaksi aiempaa kiinteämmin. Auditointiryhmä suositteli muun muassa, että kehityskeskustelujen tavoitetta ja rakennetta selkiytetään opiskelijoille. Kehityskeskusteluprosessia on auditoinnin jälkeen kehitetty siten, että jatkossa opiskelijat tulevat suorittamaan Ammatillinen kehittyminen 5 op -opintojakson, jonka suorittaminen kestää koko opintojen ajan. Opintojakso sisältää säännöllisesti käytäviä teemoitettuja valmennuskeskusteluja, jotka auttavat opinnoissa ja opintoihin liittyvissä asioissa. Valmennuskeskustelut jakaantuvat tasaisesti opintojen ajalle ja ne käydään aina oman valmentajan kanssa.

Palautteiden pohjalta tehtyä kehittämistä pyritään tekemään näkyvämmäksi opiskelijoille ottamalla käyttöön oppilaitosjärjestelmä Peppiin integroitu Opintojaksopalaute-lisäosa, joka on E-lomakkeen kanssa yhdessä toimiva palautejärjestelmä palautteen keräämiseksi opintojaksototeutuksilta. Opiskelijoiden ohjauksen vahvistamiseen liittyy myös verkossa tapahtuvan ohjauksen kehittäminen. Syksyllä 2018 käynnistynyt monimuotokoulutus tarjotaan puhtaana verkkototeutuksena, mikä edellyttää uudenlaisia opiskelijaohjaukseen liittyviä ratkaisuja. Verkossa tapahtuvaa vuorovaikutuksellista oppimista ja ohjausta sekä opintojen etenemisen ja oppimisen tukea kehitetään siksi aktiivisesti digitiimin tuella.

Sekä TKI-toiminnan ja opetuksen integraatioon että opiskelijan ohjaukseen liittyvät kehittämistarpeet liittyvät läheisesti opiskelijaviestinnän haasteisiin. Opiskelijoille sopivien viestintä- ja keskustelukanavien avulla olisi mahdollista lisätä opiskelijoiden tietoisuutta hankkeiden tavoitteista ja niiden tarjoamista mahdollisuuksista sekä vahvistaa henkilökohtaista ja opiskelijaryhmille tarjottavaa ohjausta opintojen aikana. Peppi-oppilaitosjärjestelmä on otettu käyttöön vuoden 2018 aikana,

mutta se ei ole ratkaissut opiskelijaviestintään liittyviä ongelmia. Opiskelijat eivät ole vielä löytäneet Peppiä viestintäalustana, minkä vuoksi julkaistut tiedotteet, ohjeistukset ja esimerkiksi työpaikka- ja harjoitteluilmoitukset eivät ole tavoittaneet opiskelijoita toivotulla tavalla.

Kulttuurituottaja AMK -koulutuksen kehittämisestä vastaavassa vahvuusalaryhmässä on syksyn 2018 aikana aktiivisesti etsitty keinoja opiskelijaviestinnän parantamiseen. Pepistä tulee pienen totuttelun jälkeen toimiva viestintä- ja tiedotuskanava, mutta kaksisuuntaiseen mobiiliin viestimiseen ja keskusteluun esimerkiksi lehtorien ja opiskelijoiden välillä etsitään vielä soveltuvaa kanavaa, joka voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2019 alusta.

LÄHTEET

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Pekka Vartiainen

KULTTUURITUOTTAJA (YLEMPI AMK)- TUTKINTO: LAATUA, YHTEISTYÖTÄ JA VAIKUTTAVUUTTA

Suomen ensimmäinen kulttuurituotannon (ylempi AMK) -tutkinto käynnistyi yhteistyössä Humanistisen ammattikorkeakoulun ja Metropolia ammattikorkeakoulun välillä syksyllä 2008. Tutkinnon täyttäessä 10 vuotta voidaan todeta sen onnistuneen vakiinnuttamaan asemansa laadukkaana ja vaikuttavana kulttuurialan korkeakoulutason koulutuksena ja toimineen esimerkkinä onnistuneesta oppilaitosyhteistyöstä.

Ylemmän ammattikorkeakoulutason koulutus on tarkoitettu kulttuurituotannon alan ammattikorkeakoulututkinnon tai muun soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneille, joilla on vähintään kolmen vuoden työkokemus alalta. Opintojen laajuus on 60 opintopistettä ja kesto 1–1,5 vuotta. Tutkinto kehittää asiantuntijaosaamista monenlaisiin kulttuurialan työtehtäviin. Koulutuksessa korostuu kyky johtaa yhteistoiminnallisia ja monialaisia kehittämisprosesseja. Koulutuksen toteuttamisessa ovat keskeisiä monimuoto-opetus lähi- ja verkko-opetusjaksoineen.

Auditoinnissa todettua

Tutkintoa arvioineen auditointiryhmän loppulausunnossa (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 41) todetaan kokoavasti, että ”tutkinnon laadunhallinta on edistyneessä vaiheessa”. Auditointiryhmän mukaan tutkinnon suunnittelu on kehittyneine palautejärjestelmineen ”systemaattista ja eri toimijoita laajasti osallistavaa” (mt., 41).

Ryhmän lausunnossa korostetaan kahden ammattikorkeakoulun keskinäistä yhteistyötä, joka antaa koulutukselle sisällöllistä painoarvoa. Kulttuurialan kansallisia ja kansainvälisiä verkostoja on tutkinnon suunnittelutyössä hyödynnetty ansiokkaasti, kuten myös ulkoisia sidosryhmiä. Koulutuksen laadunhallinnan menettelytavat tukevat ryhmän mielestä ”erinomaisella tavalla koulutusohjelman suunnittelua ja toteutusta”

(Karttunen ym. 2018, 41) ja näiden käytöstä löytyy selkeää näyttöä. (Mt., 41–42.)

Auditointiryhmä kiittää arviossaan erityisesti opetussuunnitelmatyön kehitysorientoituneisuutta sekä sen monipuolisuutta muun muassa aineiston hankinnan ja alan reflektoinnin osalta. Kyky reagoida nopeasti muuttuviin ja kehitystä vaativiin toimenpiteisiin on niin ikään keskeinen osa opetussuunnitelman toteutusta. Opintojen työelämälähtöisyys on kiitettävää, minkä ryhmä saattoi todentaa opiskelijoiden haastatteluissa. Opiskelua motivoivina tekijöinä nämä mainitsivat toimivan vertaisarviointijärjestelmän, opettajien asiantuntijuuden sekä mahdollisuuden syventää oman alan tuntemusta opintojen aikana tapahtuvan verkostoitumisen kautta. (Karttunen ym. 2018, 42–44.)

Auditointiryhmä ei lausunnossaan korosta erityisiä kehittämisen kohteita, mutta seuraa näkemyksissään paljolti koulutuksen itsearviointiraportissa esitettyjä näkökohtia. Raportista löytyy kooste onnistuneista ja kehitettävistä osa-alueista ja toimenpiteistä. Myönteisinä asioina voidaan pitää kahden korkeakoulun resurssien hyödyntämistä, millä varmistetaan tutkinnosta valmistuvien ammatillisen osaamisen syveneminen. Vaikka koulutuksessa korostuvat tuotantojen johtamiseen kytkeytyvät sisällöt, koulutuksella voidaan katsoa olevan laaja profiili, mikä puolestaan tukee kulttuurituotannon ammattialalle leimallista ammatillista heterogeenisyyttä.

Myönteisenä tekijänä mainitaan myös monimuotokoulutuksena toteutettavan tutkinnon onnistuminen maantieteellisen ja kulttuurialan yksityisen ja julkisen sektorin laaja-alaisuuden suhteen. Vaikka koulutus sijoittuu pääkaupunkiseudulle, tutkintoa suorittavien ammatillinen tausta ja sijoittuminen eri puolille maata vahvistavat tutkinnon sisältöjen hyödyntämistä niin eri ammattialasektoreiden välillä kuin koko Suomen laajuudessa.

Työelämän käytännöt kulkeutuvat tutkinnon sisältöihin suoraan opiskelijoilta ja niiden kehittäminen on keskeinen osa tutkinnossa tehtäviä opinnäytetöitä. Pieni opiskelijaryhmä puolestaan mahdollistaa niin palautteensaannin kuin palautteenannon välittömän hyödyntämisen koulutuksen kehittämisessä. Tutkinnon eittämättömänä vahvuutena voidaan pitää myös uusien ammattialaverkostojen muodostumista, millä on keskeinen merkitys kulttuurialan kehittämisen näkökulmasta.

Koulutuksen kehittämishaasteina itsearviointiraportissa mainitaan ongelmat, jotka kytkeytyvät kahden korkeakoulun toimintakulttuurien yhdistämiseen. Yhteisesti laadittujen toimintamallien istuttaminen erikokoisiin organisaatioihin ei ole aina vaivatonta. Vastaavasti tutkinnon väljä profiili saattaa vaikeuttaa alaa kehittävien toimenpiteiden suuntaamista, tai ainakin tekee sen haastavaksi. Kansainvälisen näkökulman liittäminen koulutuksen sisältöihin on tavoitteista huolimatta jäänyt rajoittuneeksi, tai se on ollut satunnaista. Koulutuksessa ei ole riittävällä tavalla pystytty hyödyntämään alan globaaleja mahdollisuuksia tai ammattikorkeakoulujen omia kansainvälisiä verkostoja niin sisältöjen kuin yhteistyön osalta.

Tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyön osalta tutkinnossa on itsearviointiraportin mukaan keskitytty lähinnä opiskelijoiden opinnäytetöiden suuntaamiseen työelämän käytäntöjen kehittämiseen ja uusien ratkaisumallien löytämiseen. Tällä on tietenkin saatu suora vastaavuus työelämän tarpeisiin, mutta korkeakoulujen omaa tutkimus- tai hanketyötä ei näiden kautta pystytä riittävästi hyödyntämään. Samoin työelämäresurssien ja sieltä saadun tietotaidon hyödyntäminen on pelkistynyt yksittäisten vierailijoiden, esitelmänpitäjien, tutustumiskäyntien tai vastaavien käyttöön koulutuksessa.

Laatutyön vaikuttavuuden seurannan tehostamiseksi nostetaan itsearviointiraportissa esiin neljä indikaattoria: opetussisältöjen ajankohtaisuus, opetusmuotojen soveltuvuus tutkinnon sisältöjen saavuttamiseen, kansainvälisyys ja tutkinnon läpäisevyys. Näiden kaikkien osalta tutkinnossa on tehty järjestelmällistä kehitystyötä, osassa onnistuen paremmin kuin toisissa.

Koulutuksen tulevaisuus

Tutkinnossa on ollut käytössä kaksi opetussuunnitelmaa, joista viimeisin tammikuusta 2016. Tätä kirjoittaessa nykyisen opetussuunnitelman viimeinen opiskelijaryhmä aloittaa ensi vuoden alussa. Uuden opetussuunnitelman valmistelutyö on käynnistetty, mutta tutkintoon tulee tästä eteenpäin myös muu-

toksia, joista suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavien korkeakoulujen yhteistyön korvautuminen erillistoteutuksilla on yksi keskeisimmistä. Kun uusi opetussuunnitelma avataan tutkinnon osaksi 2020, Humakilla ja Metropolialla on kullakin oma kulttuurituotannon (ylempi AMK) -tutkinto, erilaisin painotuksin ja toteutuksin, mutta yhteisenä tavoitteena edelleen alan kehittäminen ja alaa määrittävien asiantuntijoiden laadukas kouluttaminen. Tässä tarkoituksessa yhteistyö maan suurimman ja pienimmän ammattikorkeakoulun välillä tulee edelleen jatkumaan.

LÄHTEET

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilja 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Juha Makkonen

YHTEISÖPEDAGOGI (AMK)- TUTKINNON LAADUNHALLINTA

Käsittelen artikkelissani Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteisöpedagogi (AMK) –tutkinnon laadunhallintaan liittyviä erityispiirteitä ja havaintoja.

Yhteisöpedagogi (AMK) –tutkinto on perustutkinto, joka on opiskelijamäärältään Humakin suurin yksittäinen tutkinto. Tutkintoon otetaan vuosittain niin päivä- kuin monimuoto-opiskelijoita – yhteensä noin 200. Koulutuksessa opiskeli vuonna 2017 yhteensä 862 opiskelijaa. Auditointihetkellä yhteisöpedagogikoulutuksessa oli kaksi erillistä tutkintoon johtavaa profiilia: ns. perusprofiili ja työyhteisön kehittäjä -profiili. Auditoinnin aikana tiedettiin jo, että uusien opetussuunnitelmien hyväksymisen myötä yhteisöpedagogikoulutukseen tulisi em. profiilien lisäksi kolmas profiili – englanninkielinen Adventure Education -profiili. Tutkinnon laadunhallinnalla ja tuloksellisuudella on siis ollut ja tulee jatkossakin olemaan suuri merkitys koko Humakin toiminnan kannalta.

Auditoinnin keskeiset huomiot

Kansallisen koulutuksen arviointineuvoston laatimassa auditointiraportissa todetaan yhteisöpedagogi (AMK) -tutkinnon laadunhallintaan liittyvien menettelytapojen ja rakenteiden olevan kaikilta osin toimivia ja tukevan koulutuksen suunnittelua, toteutusta ja kehittämistä (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 45). Tämä ja muut arvioinnin yhteenvedossa todetut positiiviset seikat varmistavat tutkinnon laadunhallinnan perusteiden olevan hyvässä – eli kehittyvässä vaiheessa. Humakissa sisäisesti todettujen ja auditoinnissa tehtyjen päätelmien mukaan tutkinnossa on kuitenkin tiettyjä laadunhallintaan liittyviä haasteita, joihin tulisi jatkossa kiinnittää erityistä huomiota.

Yhteisöpedagogi (AMK) -koulutusta tarjotaan kaikilla Humakin maantieteellisillä toiminta-alueilla: Jyväskylässä, Kuopiossa, pääkaupunkiseudulla ja Turussa. Usealla paikkakunnalla toimivan koulutuksen yhtenäisen laadun takaamiseksi on tärkeiksi laadunhallinnan keinoiksi nostettu esille pedagogisen vaihdon foorumi, jaetut yhteiset ohjeet, vahvuusalatiimit ja yhteiset kehittämispäivät (Karttunen ym. 2018, 45). Näistä toimenpiteistä huolimatta on tasavertaisen laadunhallinnan saavuttamisessa omat haasteensa, jotka arviointiraportissakin nousivat esille. Kehittämistä pitäisi tehdä ainakin eri tutkintojen välisessä yhteistyössä, jotta Humakissa olevaa osaamista pystyttäisiin hyödyntämään laajemmin. Auditoinnin aikana valmisteltiin jo uusia opetussuunnitelmien perusteita, jotka omalta osaltaan vastaavat yhteistyötarpeeseen. Uusissa opetussuunnitelmissa on aiempaa enemmän kaikkien koulutusten kesken yhteistyössä tuotettuja opintoja. Osa näistä opinnoista toteutetaan koko Humakin yhteisinä (verkko)kursseina digitaalisia oppimisympäristöjä hyödyntäen. Osassa opintojaksoista taas jollakin koulutuksella on sisällöllinen tuotantovastuu, mutta käytännön toteutus ja arviointi voidaan jakaa koulutuksittain ja alueittain. Arviointiraportti vahvistaa asiantuntijuuden jakamisen tukevan koulutuksen toteutuksen laadunhallintaa (mt., 46).

Palautteen antamisen väylät

Humakissa ovat käytössä tietyt yhteiset palautekanavat opiskelijoilta saatavien palautteiden systemaattista saatavuutta mahdollistavasti. Näistä keskeisimpiä ovat opintojaksopalautte sekä aloitus-, väli- ja päättökyselyt. Aloitus- ja välikyselyt Humak on räätälöinyt omia laadunhallinnan kehittämistapoja palveleviksi. Päättökysely taas on ammattikorkeakoulujen yhteinen AVOP-kysely, jonka tuloksia hyödynnetään myös ammattikorkeakoulujen rahoituksen kohdentamisessa. Yhteisöpedagogiopiskelijat tunnustivat auditointihaastattelujen

perusteella vaihtelevasti palautteen käsittelyn. Haastattelujen mukaan palautteiden systemaattisesta hyödyntämisestä on kuitenkin näyttöä (Karttunen ym. 2018, 46).

Yksi opiskelijahaastatteluissa esille noussut seikka on orientaatioviikon pidentäminen aiempien vuosien palautteen perusteella. Aiemmin orientaatioviikko onkin ollut pidempi, mutta opiskelijapalautteen perusteella sitä pidettiin liian pitkänä. Näiden muutaman vuoden välein muuttuneiden palautteiden perusteella lieenee syytä tehdä perusteellinen arvio siitä, mitä orientaatioviikolla tavoitellaan, miten se palvelee opintojen käynnistymistä ja miten sisäisesti ristiriitaista palautetta orientaation onnistumisesta vuosittain saadaan. Auditointiryhmä suosittelee, että palautteiden käsittelyä opiskelijoiden kanssa systematisoidaan, ja palautteiden vaikutuksia pyritään tekemään opiskelijoille nykyistä näkyvämmäksi (Karttunen ym. 2018, 46). Itse palautteiden esittely on tehty viime vuosina kohtuullisen systemaattisesti, mutta palautteiden vaikuttavuudessa on varmastikin vaihtelua, johon yhteisöpedagogiopiskelijoiden kanssa pitää kiinnittää enemmän huomiota. Opiskelijat ovat aktiivisia ja ymmärtävät palautteen antamisen merkityksen, mutta kokevat, ettei palautetta aina pyydetä erikseen ja sen antamiselle ei aina löydy selkeää paikkaa.

Virallisilla tavoilla kerättyä palautetta käsitellään niin yhteisöpedagogikoulutuksen sisäisissä työryhmissä kuin opiskelijoidenkin kanssa. Lisäksi on epävirallisempia tapoja, joilla pyritään myös keräämään palautetta. Suullisen palautteen ja opettajien muulla tavoin keräämän palautteen käsittelytavat ovat epämuodollisempia.

Haastattelujen mukaan arvioinneissa ja palautteissa esiintyy jonkin verran opintojaksokohtaista vaihtelua (Karttunen ym. 2018, 46). Tämä pitää varmasti paikkansa ja on hyvin haasteellista saada arviointeihin sisällöllisesti aivan täsmällisen yhdensuuntaista linjaa. Numeeriset arvioinnit lienevät melko hyvin linjassa, mutta kirjallisen palautteen suhteen palautteissa esiintyy vaihtelua. On huomioitava, että lehtoreiden palautteet saavat olla persoonallisia, mikä saattaa näyttäytyä opiskelijoiden suuntaan vaihtelevana laatuna. Tärkeää on kuitenkin se, että kirjallisessa palautteessa toteutuvat Humakin Arvioinnin käsikirjan periaatteet (Humak 2018).

TKI-hankkeet yhteisöpedagogikoulutuksessa

Alueyksiköt hyödyntävät TKI-hankkeita hieman eri tavoin. TKI-integraation edelleen kehittäminen onkin tunnistettu itsearviointiraportissa kehittämiskohteeksi. Erilaiset rahoituskanavat mahdollistavat eri tavoin hanketoimintaa Humakin toiminta-alueilla. Yhteisöpedagogikoulutuksessa on pyritty hyödyntämään aluehallintovirastojen kautta hallinnoitavia ESR-rahoituksia. Nämä ovat tarjonneet muualle kuin eteläiseen Suomeen kohtuullisen hyvin TKI-hankemahdollisuuksia. Auditoinnin aikana Humakin yhteisöpedagogikoulutuksessa oli käynnissä kolme suurempaa ESR-rahoitteista hanketta. Turun alueella on ollut käynnissä syyskuussa 2016 alkanut Baana -hanke, jossa on kehitetty verkostomaisella toimintamallilla työllistymismahdollisuuksia maahanmuuttajille (Baana 2018). Kuopiossa käynnistyi vuonna 2017 Kuohulab -hanke, jossa on tavoitteena Kuopion kaupungin palveluiden kehittäminen uudenlaisia kokeellisia oppimisympäristöjä hyödyntämällä (KuohuLab 2018). Eri puolilla Lappia toteutettiin Lapin Nuorten MOP -hanketta, jossa kehitettiin ja koordinoitiin Lapin tasolla nuorten monialaisten ohjaus- ja palveluverkostojen toimintaa. Hanke päättyi elokuussa 2018. (Lapin Nuorten MOP 2018.) Kaikissa hankkeissa on ollut tavoitteena luoda uutta osaamista, jossa hyödynnetään Humakin ja hankkeiden työelämäkumppaneiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Digitalisoituminen haasteena ja mahdollisuutena

Koulutusmuotojen suunnittelu ja toteutus eri yksiköissä on itsearviointiraportin mukaan haastava prosessi ja kaipaa vielä yhdenmukaista ohjeistamista. Sähköinen suunnittelualusta ja pedagogisen vaihdon foorumi sekä verkkopedagogin tuki helpottavat itsearvioinnin mukaan yhteisen laadun varmistamista (Karttunen ym. 2018, 47). Yhteisöpedagogitutkinnoissa keskiössä ovat yhteisöissä tapahtuvan toiminnan ja kohtaamisten kautta tapahtuva kehittäminen. Digitalisoituminen asettaa tutkinnon perinteisen toteuttamisen uuteen tilanteeseen ja samalla myös tutkinnon laadunarviointia joudutaan miettimään uudella tavalla. Auditoinnin aikana Humakissa oli tehty päätös uuden, aiempaa enemmän digitaalisissa ympäristöissä toteutettavan yhteisöpedagogikoulutuksen käynnistämisestä. Tämä koulutus on niin sanottu perusprofiilitutkinto, mutta se on monimuotokoulutusta, jolloin sen suorittaminen on mahdollista työn ohessa sekä aiempaa vahvemmin ajasta ja paikasta riippumattomasti. Digitalisaatio lisääntyy jatkuvasti myös päiväopiskelijoille annettavassa opetuksessa. Joustavampia opiskelun tapoja kaivataan myös heidän keskuudessaan. Lisäksi

laadunhallinnan kannalta digitalisaatio tasoittaa alueellisia eroja, kun koulutuksessa olevaa osaamista pystytään jakamaan helpommin kaikkien opiskelijoiden saataville.

LÄHTEET

Baana 2018. Baana. Etusivu. Viitattu 28.11.2018. <https://baanalla.fi/>

Humanistinen ammattikorkeakoulu (Humak) 2018. Arvioinnin käsikirja 2018.

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

KuoHuLab 2018. KuoHuLab. Etusivu. Viitattu 28.11.2018. <http://kuohulab.humak.fi/>

Lapin Nuorten MOP. MOP. Suuntana tulevaisuus. Etusivu. Viitattu 28.11.2018. <http://mop.humak.fi/>

Tytti Koslonen

TULKKI (AMK)-KOULUTUKSEN SEKÄ KIELELLISEN SAAVUTETTAVUUDEN NÄKÖKULMIA HUMAKIN AUDITOINTIIN

Tässä artikkelissa kuvataan Humakin Tulkki (AMK), Tulkkaus ja kielellinen saavutettavuus -koulutuksen näkökulmasta Humakiin 2018 tehdyn auditoinnin merkitystä. Tulkkipolku ei ollut auditoinnin kohteena, mutta tässä artikkelissa tuodaan esille, mitä auditoinnin kehittämiskohteita tunnustetaan myös tulkkipolussa erityisesti viestintään liittyen. Lisäksi artikkelissa peilataan Humakin strategiaa tulkkausalan vahvuusalaan sekä esitetään kehittämissuunnitelmia erityisesti viestintään liittyvissä asioissa kielellisen saavutettavuuden valossa.

Tulkki (AMK) -koulutuksen profiilit ja näkökulmia laadunhallintaan

Humakin tulkkipolun opetussuunnitelmauudistuksen myötä syksystä 2018 alkaen koulutus jakautuu kahteen profiiliin. Molemmista profiileista valmistuu Tulkki (AMK) -tutkintoon. Profiili 1 antaa valmiudet toimia viittomakielen tulkkina ja profiili 2 puhevalmiiden tulkkina sekä kommunikation ohjaus- ja neuvontatehtävissä. Molempien profiilien koulutuksen perustana on suomalaisen viittomakielen osaaminen sekä käytännön kommunikaatio- ja vuorovaikutusosaaminen erilaisissa tulkkausolosuhteissa. Uuden opetussuunnitelman keskiössä on multimodaalinen vuorovaikutusosaaminen. Multimodaalisuudella tarkoitetaan vuorovaikutuksen ja viestinnän moninaisuutta: vuorovaikutuksessa käytetään myös muita kuin kielellisiä ilmaisukeinoja, kuten vartalonsäilytyskeinoja, ilmeitä ja oman vartalonsäilytyskeinoja, kuten esineitä, niiden osoituksia tai piirtämistä (Haddington & Käätä 2011).

Opintojen ensimmäisenä vuonna kaikki opiskelevat suomalaisesta viittomakieltä, tulkkausta, multimodaalista vuorovaikutusta sekä kieliasiantuntijuutta ja -tietoisuutta vahvistavia opintoja. Toisena vuonna profiilit eriytyvät. Profiilissa 1 korostuvat suomalaisen viittomakielen sekä tulkkausalan opinnut. Profiili

1:stä valmistunut opiskelija voi toimia tulkkina eri-ikäisille kuuroille ja viittomakieltä käyttäville asiakkaille. Profiilissa 2 korostuvat erilaiset kommunikaatiomenetelmät sekä kommunikatio-ohjaamisen ja pedagogiikan opinnut. Molemmista profiileista valmistuneet tulkit voivat työskennellä erilaisissa asiantuntijatehtävissä. Syventävien opintojen ja vapaasti valittavien opintojen myötä tulkkipolun opiskelijat voivat lisäksi keskittyä kääntämisen opintoihin tai pätevyitä tulkiksi erilaisille asiakasryhmille, kuten huonokuuloisille, kuuroutuneille, kuurosokeille tai maahanmuuttajakuuroille.

Henkilöstön ja sidosryhmien lisäksi myös opiskelijat osallistuvat koulutuksen kehittämiseen ja näin ovat osa Humakin laadunhallintaa. Tulkkausalan kehittämissuunnitelmassa on opiskelijaedustus ja esimerkiksi vuonna 2017 yliopettajan johdolla toteutuneessa opetussuunnitelmauudistuksessa työryhmässä oli aktiivisesti mukana myös tulkkipolun opiskelija. Opetussuunnitelman uudistuneen sisällön näkökulmasta opiskelijaedustajan rooli oli merkittävä. Yksittäisten opiskelijaedustajien lisäksi jokainen tulkkaus ja kielellinen saavutettavuus -vahvuusalan opiskelija on tottunut siihen, että heidän opintojakso palautetta hyödynnetään koulutuksen kehittämisessä. Aloitus-, väli- ja loppupalautteiden lisäksi jokaisesta opintojaksosta kerätään systemaattisesti erikseen palautetta. Palaute ja siitä mahdollisesti aiheutuneet muutokset opintojakson sisältöihin ja/tai tehtäviin esitellään opintojakson alussa uuden ryhmän aloittaessa kyseisen opintojakson opinnut. Kehitettävää on siinä, miten palautetta voidaan huomioida reaaliaikaisemmin eikä aina vain siten, että palautteesta hyötyy seuraavat opiskelijat. Lisäksi opiskelijoilla on mahdollisuus antaa palautetta säännöllisesti toteutuissa ryhmä- ja yksilövalmennuksissa, mikä on hyvä lisä sähköisille järjestelmille.

Auditointiraportin mukaan (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 34) Humakin

toimintojen jakaantuminen fyysisesti useisiin toimipisteisiin vaikeuttaa toiminnan tasalaatuisuutta toteutumista. Tuo pitää varmasti paikkansa ainakin joiltakin osin. Tulkkauksen koulutuksessa on erittäin pitkät perinteet sille, että toimimme yhtenäisin käytäntein niin Kuopiossa kuin Helsingissä, ja esimerkiksi eri alueiden opintojaksovastaavat suunnittelevat opintokokonaisuudet yhdessä. Toteutus voi erota alue-eroista johtuen, mutta opintojaksovastaavat varmistavat keskenään, että molemmilla alueilla opintojakson tavoitteet toteutuvat vastaavalla tavalla. Myös opintojaksojen tentit ja arviointi ovat yhdenmukaisia molemmilla alueilla samoissa opintojaksoissa. Lisää kehittämistä vaatii eri vahvuusalojen toimintojen yhteensovittaminen. Erityisesti kaikille vahvuusaloille yhteiset opintokokonaisuudet vaativat nykyistä tarkempaa suunnittelua muun muassa aikataulullisesti, jotta eri alueiden ja vahvuusalueiden pedagoginen toiminta etenee sujuvasti.

Kielellisen saavutettavuuden lisääminen Humakissa

Humakin laatujärjestelmän keskeisiä tavoitteita on esimerkiksi uudistumiskyky ja kyvykkyys. Toimintatapoja taas ovat muun muassa avoin tieto ja osaaminen, ja verkostona toimiminen. Humak strategia 2020:n (Huttula, Lehtinen & Rösä 2016) mukaan Humakin arvoihin kuuluu esimerkiksi yhdessä onnistuminen ja toistemme kunnioitus sekä rohkea uudistuminen. Toimivan työyhteisön perustana tulee olla kaikkien keskinäinen kunnioitus ja luottamus. Monikulttuurisessa ja -kielisessä työyhteisössä tarvitaan entistä enemmän osaamista ja työkaluja siihen, että jokainen työntekijä tulee kuulluksi. Keskeistä on avoimuus ja monimuotoiset vuorovaikutustaidot. Tällä hetkellä Humakissa painotetaan suomenkielisiin teksteihin ja puhuttuun suomen kieleen perustuvaa vuorovaikutusta. Esimerkiksi laatujärjestelmän kannalta keskeinen kanava, verkossa kahden viikon välein toteutettavat henkilöstön aamukahvitilaisuudet, ovat hyvä foorumi suurimmalle osalle työntekijöistä. Kaikkia ne eivät kuitenkaan saavuta. Osallistuminen vaatii kuuloa ja suomen kielen taitoa. Aamukahvit myös tallennetaan, jotta tilaisuuden voi katsoa itselleen sopivaan aikaan ja tietoon pääsee tarvittaessa palaamaan myöhemmin. Jotta tuo olisi mahdollista kaikille Humakin työntekijöille tulisi kielellisen saavutettavuuden näkökulmasta tallenteissa olla vähintään tekstitys suomen kielellä ja suomalaisella viittomakielellä. Näin tallenteet olisivat aidosti saavutettavia. Kehitysehdotuksenani on, että reaaliajassa tapahtuvassa kahvihetkessä tulee jatkossa olla sekä kirjoitustulkkaukset suomen kielelle että tulkkaukset suomalaiselle viittomakielelle.

Auditointiraportissa (Karttunen ym. 2018, 20) on pohdittu sitä, että Humakissa toimii sen kokoon nähden useita työryhmiä. Työryhmien määrä selittyy osittain korkeakoulun verkostomaisella rakenteella. Rakenteen tiivistäminen ja esimerkiksi niin kutsutun 2+2 -mallin purkaminen on kuitenkin parantanut korkeakoulun vuorovaikutusta. Myös siirtyminen tiimiorganisaatioon ja päätäntävällän vahvistuminen vahvuusaloilla on ollut positiivinen edistysaskel korkeakoulussamme. Tällä tavalla olemme pystyneet vähentämään hallinnollisia kokouksia ja siirtämään yhteistä, kasvokkaista kokousaikaamme vahvuusaloille erityisesti pedagogisen toiminnan kehittämiseksi. Kasvokkaisten kokousten lisääminen on parantanut erityisesti tulkkauksen tiimien vuorovaikutusta. Humakin verkostomainen rakenne edellyttää kuitenkin jatkossa panostusta erityisesti verkkoviestinnän kielelliseen saavutettavuuteen.

Humakin www-sivut ja oppilaitoksemme säännöllisesti julkaistavat blogikirjoitukset toimivat tärkeinä ulkoisen viestinnän tiedonvälityskanavana. Humak itse korostaa www-sivujen merkitystä yhtenä keskeisenä viestintäkanavana ulkoisille sidosryhmille. Tulkkiopetuksen keskiössä on kielellinen saavutettavuus, joten jo tulkkiopetuksen asiakasryhmien ja sidosryhmien vuoksi Humakin ulkoiseen viestintään on panostettava jatkossa siten, että varmistamme, että välittämämme tieto on kielellisesti saavutettavaa. Auditointiraportissa (Karttunen ym. 2018, 24) on osuvasti todettu, että aktiivista tiedonvälitystä erityisesti strategisille kumppaneille on hyvä kehittää edelleen. Yhteiskunnassamme on jo totuttu, että esimerkiksi esteettömyys tulee huomioida erityisesti julkisissa tiloissa, niin kaupunkisuunnittelussa kuin rakentamisessa. Fyysisen esteettömyyden rinnalla meidän tulee korostaa entistä enemmän kielellistä saavutettavuutta. Se koskettaa meistä jokaista, ei vain erityisryhmiä. Humanistisen ammattikorkeakoulun lisäksi kielelliseen saavutettavuuteen tulee panostaa muidenkin tahojen Suomessa. Myös saavutettavuusdirektiiviä seuraava kansallinen lainsäädäntö vaatii, että viimeistään vuonna 2019 viranomaisten tulee huolehtia esimerkiksi kaikki digitaaliset palvelut, kuten nettisivut ja mobiilisovellukset, saavutettaviksi. Viittomakielilain (359/2015) myötä jo nyt viranomaisilla on velvollisuus esimerkiksi viittomakielisten materiaalien lisäämiseen verkkopalveluihin. Saavutettavuusdirektiivin myötä tuo velvollisuus tarkentuu ja vahvistuu. Myös Humanistisen ammattikorkeakoulun tulee jatkossa panostaa siihen, että ulkoinen viestintä on rakennettu siten, että verkkosivut ja mobiilisovellukset ovat saavutettavia kaikille esimerkiksi kuulosta, näöstä tai motorisista vaikeuksista tai toimintarajoitteista huolimatta. Myös blogitekstien julkaisuja muun muassa suomalaisella viittomakielellä tulee lisätä.

Humakin laatukäsikirjana toimii sähköinen HumakWiki-alusta. Auditointiraportti (Karttunen ym. 2018, 21) on oikeassa siinä, että henkilöstön ja opiskelijoiden osioihin jakautuva käsikirja on paljon käytetty henkilöstön, mutta ei opiskelijoiden keskuudessa. Alustan ansioksi kielellisen saavutettavuuden näkökulmasta voidaan sanoa se, että käsikirja sisältää suomen kielisten tekstien lisäksi visuaalisia ohjeita esimerkiksi oppilaitoksemme järjestelmien käyttöön. Visuaalisuutta tulisi kuitenkin lisätä kaikkeen viestintään ja ohjeisiin sekä esimerkiksi HumakPron tilalle tulleeseen Peppi-järjestelmään, jonka markkinoidaan olevan käyttäjälähtöinen. Kielellinen saavutettavuus tulisi huomioida monipuolisesti myös Peppi-järjestelmän sisällä, jotta se tukisi nykyistä paremmin henkilöstön ja opiskelijoiden toimintaa.

Kielellinen saavutettavuus ja yhdenvertaisuuden edistäminen on nostettava esiin nykyistä vahvemmin Humakin strategiassa ja toiminnan suunnittelussa. Jotta arvo ”onnistumme yhdessä” toteutuisi ja jotta pystymme aidosti edistämään yhdenvertaisuutta korkeakoulussamme, käytännössä vaaditaan koko työyhteisön yhteistyötä, ja ennen kaikkea ymmärrystä siitä, *kuinka* toimintaamme tulee muuttaa, jotta se on yhdenvertaista. Esimerkiksi sisäisen ja ulkoisen viestinnän osalta jokaisen henkilön tulisi osata tarkastella toimintojaan niin, että pystyy itse varmistamaan saavuttaako viestintä kaikki henkilöt esimerkiksi kuulosta tai näöstä riippumatta.

LÄHTEET

Haddington, Pentti & Kääntä, Leila 2011. Johdanto multimo-
daaliseen vuorovaikutukseen. Teoksessa Pentti Haddington
& Leila Kääntä (toim.) Kieli, keho ja vuorovaikutus. Multimo-
daalinen näkökulma sosiaaliseen toimintaan. Helsinki: Suoma-
laisen kirjallisuuden seura, 11–45.

Huttula, Tapio & Lehtinen, Leena & Röksä, Jarmo 2016. Kohti
reilua ja yhteisöllistä Suomea. Humak strategia 2020. Huma-
nistisen ammattikorkeakoulun julkaisuja, 21.

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liin-
pää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hil-
la 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018.
Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

Viittomakielilaki (359/215).

OPPIMINEN DIGIKAMPUKSELLA – LAADUNHALLINTA JA KEHITTÄMISTOIMENPITEET

Pohdimme artikkelissamme jatkuvan kehittämisen näkökulmasta auditoinnissa ollutta valinnaista auditointikohdetta – digioppimista.

Auditointiryhmä totesi auditointihetkellä digikampuksen olevan kehittämissä vaiheissa ja oppimisen digikampuksella puolestaan alkavassa vaiheessa. Digikampusta luonnehdittiin raportissa kokeilukulttuuriksi, jolle ominaista on kehittyminen ja tiedon kerääminen monien hankkeiden myötä. Kehittämistyössä Humak on hyödyntänyt yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä sekä monipuolisia menetelmiä, mikä toisaalta näkyy siinä, etteivät menettelytavat muodosta vielä vakiintunutta kokonaisuutta. Laatutyö nivoutuu kiinteästi Humakin muuhun laadunhallintaan, jolloin se ei näyttäytyä kuormittavana tekijänä. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018.)

Digikampuksen kehittämisen hyvinä käytänteinä pidettiin digi-mentor- ja digitutor-toimintoja. Niin ikään onnistuneina nähtiin digikampuksen kehittämiseen liittyvien vastuiden jäsentely ja kuvaus. (Karttunen ym. 2018)

Kehittämiskohteet liittyvät erityisesti tasalaatuisuuteen sekä osallistamiseen siten, että digikampuksen ja oppimisprosessin kehittämistyö läpäisisi kaikki organisaation tasot ja sitouttaisi laajemmin opettajia ja opiskelijoita. (Karttunen ym. 2018)

Kun digikampusta ja oppimista tässä ympäristössä kehitetään, tulee huomioida erityisesti:

- Digikampus käsittää myös opiskelijapalvelut (mm. digikirjasto ja opintotoimisto)
- Opiskelijoita tulee osallistaa kehittämistoimintaan aiempaa enemmän, ja digitutoreiden ohella myös opis-

kelijoiden yhteisöllinen osallistuminen tulee mahdollistaa laajemmin

- Valmennuspedagogiikan periaatteiden toteutuminen tulee varmistaa myös digitaalisessa ympäristössä; opetuksen ja oppimisprosessin laatu tulee turvata
- Koko henkilöstön osaamista tulee vahvistaa ja yksittäisten opettajien tulee saada arjen käytännöissä riittävästi tukea ja lisäksi henkilöstö tarvitsee sitouttamista kehittämistyöhön
- Palautejärjestelmä vaatii kehittämistä: tarvitaan indikaattoreita, kriteerejä ja palautekanavia. Palauteesta johdetut muutosprosessit tulee dokumentoida. (Karttunen ym. 2018)

Henkilöstön osallistuminen digikampuksen kehittämiseen

Auditoinnin arviointiryhmän yhteenveto pureutui samoihin kehitettäviin teemoihin, joita digitiimi ja henkilöstö ovat nostaneet esille. Rutiinitehtäviä digitaalisissa järjestelmissä automatisoidaan, jotta henkilöstölle jää aikaa sisällölliseen kehittämiseen. Henkilöstön osaamista vahvistetaan eri sovellusten ja niiden osien koulutuksilla. Koulutuksista ja henkilöstön perehdytyksistä on tehty ja tehdään tallenteet, jotka on mahdollista katsoa myöhemmin. Ohjeita ja koulutusta tehdään henkilökunnalle myös videoina. Henkilöstön digiosaamisen selvittäminen kytetään osaksi henkilöstön laajempaa osaamiskartoitusta, joka dokumentoidaan henkilöstöhallinnan järjestelmässä, Sympassa. Jokainen voi kehittää digitaalista osaamistaan mm. osaamismerkkejä suorittamalla.

Henkilöstön edustajat on valittu valtakunnallisiin Peppi-oppilaitosjärjestelmän temaattisiin kehittämissyihin ja he osaltaan vaikuttavat järjestelmän kehittämiseen ko. ryhmissä ja Humakissa.

Syksyllä 2018 on otettu käyttöön verkko-oppimisympäristön oma osTicket-tikettijärjestelmä, jota on jo pidempään käytetty Humakin muissa palveluissa kuten opintotoimistossa ja tietohallinnossa. Muutamille ihmisille keskitetty sovellus helpottaa henkilökunnalta tulleiden, palveluihin liittyvien kysymysten ja kehitysehdotusten hallintaa ja tiedon jakamista.

Ennen kaikkea verkko-oppimiseen liittyvää käytännön hiljaista tietoa tehdään näkyväksi artikkeleissa eri kanaviin, katso esimerkiksi Henriksson ja Pohjanmäki 2018a ja 2018b; Henriksson ja Tamminen 2018a ja 2018b; Ruhalahti, Söderlund ja Timonen 2018; Timonen 2018a ja 2018b; Timonen ja Lukkarinen 2018.

Palautteen keruu verkko-oppimisesta ja opiskelijan digikyvykkyydestä

Valinnaisen auditointikohteen – oppiminen digikampuksella – yhtenä tulevaisuutta koskevana toimenä on laadunvarmistuksen organisoiminen digioppimisessa ja digikampuksella (Karttunen ym. 2018, 60, 71). Humak on suhteellisen pieni valtakunnallinen ammattikorkeakoulu ja siksin on luontevaa, että digioppimisen laatu on huomioitu läpileikkaavana Humakin laatujärjestelmässä. Digitaalisissa ympäristöissä tapahtuvan oppimisen suunnittelun ja toteutumisen laatu varmistetaan kunkin prosessin yhteydessä. Verkko-oppimisen palaute kerätään Humakin prosessien mukaisesti osana koulutuksen prosessien palautteenkeruuta. Digiitiimi muistuttaa opiskelijapalautteen viestimisen tärkeydestä takaisinpäin palautteen antaneille verkko-opiskelijoille. Verkko-oppimisen kehittämistä koskeva palaute viestitään verkkopedagogeille ja myös digitiimissä. Digiitiimi varmistaa osaltaan siis PDCA-laatuympyrän mukaista etenemistä. Digiitiimin toteuttamassa henkilöstökoulutuksessa ja tukiaineistoissa huomioidaan edelleen eAMK-hankkeessa luodut verkko-oppimisen laatuksiteerit. Palautteen tulisi tuottaa relevanttia tietoa. Palautetta tulee kerätä mm. yhteisöllisyyden ja työelämälähtöisyyden toteutumisesta digikampuksella sekä verkkotyöskentelyn ohjauksesta. (Karttunen ym. 2018.)

Hankkeista saatavaa tietoa hyödynnetään järjestelmällisesti opetuksen ja oppimisen suunnittelussa ja kehittämisessä. Opin-
tojaksojen suunnittelun ja toteutuksen tukena hyödynnetään

mm. eAMK-hankkeen verkkototeutusten arviointityökalua, jonka avulla lehtorit voivat varmistaa verkko-opintojaksojen tilanteen suhteessa monipuolisiin kriteereihin (eAMK 2017).

Humakissa on kerätty opiskelijoilta palautetta digikyvykkyydestä ja siihen liittyvästä osaamisen kehittämisen tarpeesta niin eAMK- kuin AduLeT-hankkeissa. eAMK-hankkeessa toteutettiin digikyvykkyyksikysely vuonna 2017. Kysely toteutettiin myös syksyllä 2018 ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Touko-kesäkuussa 2018 toteutettiin AduLeT- ja eAMK – hankkeissa Humakin opiskelijoille suunnattu Digioppiminen – teknologian hyödyntämisen asiassa -kysely (n=101). Kyselyn vastauksissa tuli esille yhtäläinen huoli kuin auditointiraportissa eli huoli perinteisen oppimisen siirtymisestä kokonaan digitaalisissa ympäristöissä tapahtuvaksi (Roos & Timonen 2018). Selvityksen tuloksia hyödynnetään osana PDCA-kehittämisen sykliä.

Uusia työkaluja valmennuspedagogiikan tueksi

Opiskelijoiden yhteisöllinen sitoutuminen digikampuksen kehittämiseen kytkettiin auditoinnissa lähiopetuksen poistumisen pelkoon (Karttunen ym. 2018, 61). Humakissa on lähtenyt liikkeelle väärinkäsitys siitä, että perinteisestä valmennuspedagogisesta oppimisesta siirrytään kokonaan digitaalisissa ympäristöissä tapahtuvaan oppimiseen. Digiitiimi pyrkii selkeämpään viestintään uhkien ja pelkojen poistamiseksi. Digioppiminen ei tarkoita lähiopetuksen loppumista, kaikki oppiminen ei muutu digioppimiseksi - tulevaisuudessakaan!

Humakin strategisen digioppimisen kehittämisen osa-alueeseen liittyi useita tavoitteita (Humak 2018). Yhtenä tavoitteena tulevaisuudessa on verkkoympäristöissä tapahtuvan oppimisen kehittäminen edelleen valmennuspedagogiikan suuntaisesti, myös reaaliaikaisissa oppimistilanteissa. Tavoitteena on design-tutkimuksen keinoin työstää ja tutkia reaaliaikaisen verkko-oppimisen valmennuspedagogista mallia, joka pohjautuu opiskelijoiden ja henkilökunnan kokemuksiin (Timonen 2018b). Tulossa on pedagogiselle henkilökunnalle suunnattu kysely verkko-oppimisesta käytettävästä valmennuspedagogiikasta ja sen nykytilasta. Vuoden 2019 aikana selkeytetään käsitettä, mitä kaikkea valmennuspedagoginen verkko-oppiminen merkitsee. (Mt.)

Toisena laajana alueena digiohjauksen kehittämisessä on oppimisanalytiikan testaaminen ja suunnitelmallinen käyttöönotto Humakin oppimisympäristöissä. Henkilöstön kouluttaminen

oppimisanalytiikkaan on myös tulevaisuuden työtä. Osaltaan tätä työtä kehitetään osana eAMK-hanketta. Olemme sopineet vuoden 2019 ketterän kehittämisen ajaksi, jolloin testaamme BB Open LMS -oppimisympäristöön asennettua Intelliboard-analytiikkatyökalua. Saavutettavuutta varmistamaan on hankittu Ally-työkalu verkko-oppimisympäristöön.

Humakin välineitä tulevan kehityksen varmistamiseksi ovat:

- Humakin digioppimisen kehittäminen
- luo suuntaviivoja
- Humakin henkilöstön digiosaamisen kehittämissuunnitelma: henkilöstön digikoulutus ja tuki – henkilöstön digikyvykyys syvenee
- Digiitiimi - suunnittelee, kehittää ja toteuttaa

LÄHTEET

eAMK 2017. eAMK verkkototeutusten laatukriteerit. Viitattu 12.11.2018. <https://www.eamk.fi/fi/campusonline/laatukriteerit/>

Henriksson, Johanna & Pohjanmäki, Titta 2018a. Kulttuurituotannon koulutuksen valintakoe verkossa avoimen AMK:n yhteistyönä. Blogikirjoitus. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.11.2018. <https://www.humak.fi/blogit/kulttuurituotannon-koulutuksen-valintakoe-verkossa-avoimen-amkn-yhteistyona/>

Henriksson, Johanna & Pohjanmäki, Titta 2018b. Kulttuurituotannon koulutuksen väyläopintojen merkitys opiskelijoille ja Humakille. Blogikirjoitus. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.11.2018. <https://www.humak.fi/blogit/kulttuurituotannon-koulutuksen-vaylaopintojen-merkitys-opiskelijoille-ja-humakille/>

Henriksson, Johanna & Tamminen, Niila 2018a. Ensimmäisiä kokemuksia digiohjauksen sovelluskokeiluista. Blogikirjoitus. eAMK. Viitattu 12.11.2018. <https://www.eamk.fi/fi/digipolytys/ensimmaisja-kokemuksia-digiohjauksen-sovelluskokeiluista>

Henriksson, Johanna & Tamminen, Niila 2018b. ”Humakissa opiskelu on mielestäni aika coolia” - Kokemuksia kulttuurituotannon verkkotutkimuksen alkutaipaleelta. Blogikirjoitus. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.11.2018. <https://www.humak.fi/blogit/humakissa-opiskelu-on-mielestani-aika-coolia/>

[tps://www.humak.fi/blogit/humakissa%E2%80%AFopiskelu-on-mielestani-aika-coolia%E2%80%AF-kokemuksia-kulttuurituotannon-verkkotutkimuksen-alkutaipaleelta/](https://www.humak.fi/blogit/humakissa%E2%80%AFopiskelu-on-mielestani-aika-coolia%E2%80%AF-kokemuksia-kulttuurituotannon-verkkotutkimuksen-alkutaipaleelta/)

Humak 2018. Humakin strategiset kehittämissuunnitelmat 2018–2020. Humanistisen ammattikorkeakoulun sisäinen asiakirja.

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Neea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI. Viitattu 12.11.2018. <https://karvi.fi/publication/humanistisen-ammattikorkeakoulun-auditointi-2018/>

Roos, Tiina & Timonen, Päivi 2018. Digioppiminen – teknologian hyödyntämisen asialla – AduLeT- hankkeeseen liittyvät kysymykset. Julkaisematon aineisto.

Ruhalahiti, Sanna & Söderlund, Markus & Timonen, Päivi 2018. Yhteisöllisen oppimisen opiskelijakokemuksia digitaalisen nuorisotyön cMOOCeissa. HAMK Unlimited Scientific 5.4.2018. Viitattu 12.11.2018. <https://unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/yhteisollinen-oppiminen-cmooceissa>

Timonen, Päivi & Lukkarinen, Sanna 2018. ITK2018: Ammattikorkeakoulun henkilöstön kehittämispäivät digitaalisesti, 2 päivää Moodleroomsissa ja Collaboratesissa. Foorumiesitys 12.4.2018. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.11.2018. <https://ohjelma.itk.fi/event/interaktiivinen-tekniikka-koulutuksessa-konferenssi-2018-2018-04-11-2018-04-13-1/track/ammattikorkeakoulun-henkiloston-kehittamispivat-digitaalisesti-2-paivaa-moodleroomsissa-ja-collaboratessa-92>

Timonen, Päivi 2018a. ITK2018: Digikyvykkäälle osallistujalle on tarjottava enemmän kuin seuraajan rooli. Yhteisöllisen reaaliaikaisen webinaarien pedagogiikka digioppimisessä. Posterit. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 12.11.2018. <https://verkossa.humak.fi/digikyvykas-osallistuja-itk2018/>

Timonen, Päivi 2018b. Reaaliaikainen valmennuspedagoginen verkko-oppiminen opiskelijoiden ja henkilökunnan kokemana -tutkimussuunnitelma. Julkaisematon aineisto.

Juha Makkonen & Timo Sorvoja

KANSAINVÄLISEN LIKKUVUUDEN LAADUNVARMISTUS HUMAKISSA

Humakin auditoinnin jokerikohteeksi valikoitui kansainvälisen toiminnan laadunhallinta. Sitä tarkasteltiin auditoinnissa koulutusprosessin, palveluprosessin ja innovaatioprosessin näkökulmasta. Tässä artikkelissa esittelemme kansainvälisen liikkuvuuden yleiset laadunvarmistuskeinot, jotka pohjautuvat Euroopan tason ohjeisiin. Lisäksi kerromme tarkemmin Humakin omista käytännöistä, joilla laadunvarmistus pyritään järjestämään. Tuomme myös esille kriittisiä huomioita perustuen kansainvälisen liikkuvuuden nykytilaan ja tulevaisuuteen.

Eurooppalainen ja kansallinen laadunvarmistuksen ohjeistus

Kansainvälisen liikkuvuuden laatuarviointi eurooppalaisessa liikkuvuudessa perustuu kunkin oppilaitoksen Erasmus Plus peruskirjaan (Erasmus Charter). Peruskirjassa määritellään liikkuvuuden reunaehdot ja laadutavoitteet. Peruskirja anotaan aina kullekin EU:n ohjelmakaudelle. Tällä hetkellä on menossa ohjelmakausi 2014–2020. Tarkemmat määrittelyt on kirjattu Euroopan tason ohjeistukseen – Erasmus Charter for Higher Education Guidelines – ja siitä johdettuun ja vuosittain päivitettyyn kansalliseen versioon ”Opas korkeakouluille ja liikkuvuuskonsortioille”. (European Commission 2014; Opetushallitus 2017.)

Erasmus Charter for Higher Education Guidelines ja kansallinen opas korostavat molemmat opiskelijan liikkuvuusjakson seuranta ja laadunvarmistusta. Liikkuvuusjakson keskeinen laadunvarmistuksen menetelmä on jokaisesta liikkuvuusjaksosta etukäteen laadittava opinto- tai harjoittelusopimus (Learning Agreement / Training Agreement). Sopimuksella varmistetaan vaihdon laatu ja sille asetettujen oppimistavoitteiden täyttyminen. Opiskelijan kotikorkeakoulu varmistaa, että ulkoilla suoritettavat opinnot/harjoittelu soveltuvat opiskelijan

tutkintoon ja, että ulkomaanjakso voidaan hyväksi lukea täysimääräisesti osaksi tutkintoa. (European Commission 2014; Opetushallitus 2017.)

Opiskelijavaihdon kohdalla vaihdonaikaiseen seurantaan voi tulla tarvetta esimerkiksi siksi, että ennen vaihtoa laadittu opintosuunnitelma ei välttämättä syystä tai toisesta toteudu sellaisenaan, jolloin opintoja on suunniteltava uudestaan ja Learning Agreement on päivitettävä. Tässä tapauksessa opiskelija ottaa yhteyttä lähettävään ja vastaanottavaan korkeakouluun vaihto-opintojen alkaessa tai niiden aikana. Vastaanottavan korkeakoulun kurssitarjontaan voi tulla muutoksia tai opiskelijan oma tilanne ei jostain syystä mahdollista suunnitelman mukaista etenemistä. (Opetushallitus 2017.)

Erasmus+ -harjoittelun kohdalla harjoittelunaikainen seuranta on tärkeää, sillä harjoittelijoita vastaanottavissa organisaatioissa ei välttämättä ole saapuville opiskelijoille tarjolla opiskelijavaihdolle tyypillisiä tukipalveluita. Jos Erasmus-harjoittelun harjoittelupaikassa, harjoittelun aikaisissa työtehtävissä, työn ohjauksessa tai työolosuhteissa on puutteita, korjataan niitä harjoittelun aikana neuvottelemalla niistä vastaanottavan organisaation kanssa. Opiskelijaa ohjeistetaan ottamaan yhteyttä omaan korkeakouluun välittömästi ongelmien ilmaannuttua. Vastaava ohjeistus on kirjattu myös Erasmus-peruskirjaan. (European Commission 2014.)

Toteutuneen vaihdon tai harjoittelun jälkeen opinto- tai harjoittelusopimuksen mukaisesti tehdyt suoritukset hyväksytään täysimääräisesti osaksi omassa lähettävässä korkeakoulussa suoritettavaa tutkintoa. Opintojen toteutuminen todennetaan kohdeoppilaitoksen opintorekisteriotteella tai harjoittelupaikan työtodistuksella ja lisäksi erillisellä Erasmus-liikkuvuustodistuksella. Oppilaitoksen Erasmus-liikkuvuuden laatu arvioidaan OPH:ssa vuosittain vaihtoon osallistuneiden antaman

palautteen (EU-survey) ja loppuraportin perusteella. Arvioinnissa huomioidaan liikkuvuustukisopimuksen ehtojen noudattaminen, peruskirjan (Erasmus Charter for Higher Education Guidelines) laatuvaatimusten noudattaminen (osoittaa vaihtojärjestelyjen laadun toteutumista) ja liikkuvuusapurahojen hallinnointi. (European Commission 2014; Opetushallitus 2017.)

Vaihtojärjestelyjen laadun arviointi sisältää muun muassa vastaanotettujen vaihto-opiskelijoiden tukipalveluiden onnistumisen kielivalmennuksen sekä vaihto-opintojen hyväksiluvun ja tunnustamisen. Tukipalveluissa arvioidaan erikseen vaihtoa edeltävä ja vaihdonaikainen tiedotus, valintamenettely, opintojen aikainen valmennus, seuranta ja mahdollinen erityistuki. Opetushallitus arvioi lisäksi yhteistyötä partnerikorkeakoulujen ja organisaatioiden kanssa. Muita arvioitavia kohtia ovat korkeakouluun saapuvien ja korkeakoulusta lähtevien osallistujien antama palaute, määrällisten tavoitteiden toteutuminen, vaihtojen odotetun vaikuttavuuden relevanssi ja tulosten leviytystoimenpiteiden relevanssi. (Opetushallitus 2017.)

Humakin toimet laadunvarmistuksen toteutumisessa

Humak varmistaa kansainvälisen liikkuvuuden perustoiminnot vastuuttamalla kansainvälisten asioiden asiantuntijan hoitamaan ensisijaisesti yhteydenpitoa kansainvälistä liikkuvuutta kansallisesti hallinnoivan Opetushallituksen kanssa. Kansainvälisten asioiden asiantuntija hoitaa pääasiallisesti Humakin kansainvälistä liikkuvuutta koskevien ehtojen noudattamisen, hallinnoinnin, raportoinnin ja ohjeistaa muuta Humakin henkilökuntaa keskeisistä liikkuvuudessa tapahtuvista muutoksista. Kansainvälisten asioiden asiantuntija valmistelee myös Humakin kansainvälisten asioiden työryhmän kokoukset ja vastaa sovitulla tavalla päätösten toimeenpanosta. Työryhmän tehtäviin ja samalla liikkuvuusprosessin laadunvarmistukseen kuuluvat yleisesti opiskelijoiden liikkuvuus ja harjoittelu ulkomailla, kansainvälisen opintotarjonnan kehittäminen ja henkilöstön kansainvälinen liikkuvuus. Työryhmässä on edustus kaikista Humakin koulutuksista ja alueilta.

Vaihtojärjestelyjen toteuttaminen ja laadunvarmistus on hajautettu koulutuksittain ja alueittain. Kansainvälisten asioiden asiantuntijan jakaman yleisinformaation lisäksi alueittain pidetään erillisiä infotilaisuuksia, joilla pyritään varmistamaan riittävä ja oikeansisältöinen tiedottaminen vaihtoon hakeutuville opiskelijoille. Myös yhteydenpitovastuu vaihto-opiskelijoita vastaanottaviin kumppanikorkeakouluihin on hajautettu

koulutuksittain ja alueittain. Koulutuskohtaisilla vastuilla varmistetaan riittävä sisällöllinen ymmärrys vastaanottavan korkeakoulun opetustarjonnasta ja sen vastaavuudesta suhteessa Humakin opetussuunnitelmiin.

Humakista pitkään opiskelija- tai EU:n sisäiseen harjoitteluvaihtoon lähtevien opiskelijoiden määrä on laskenut viimeisten vuosien aikana. Opiskelijavaihdon pituus on tällöin vähintään kolme kuukautta ja harjoitteluvaihdon pituus vähintään kaksi kuukautta. Syitä on selvitetty alustavasti, mutta mitään yksittäisiä syitä ei ole pystytty osoittamaan. Humakin taholta tapahtuvaa tiedottamista ja innostamista voidaan toki parantaa, mutta opiskelijapalautteen perusteelle ne eivät ole olleet ratkaisevia syitä vaihtoon lähtemättömyyteen. Muiden korkeakoulujen tekemistä selvityksistä ja Humakin tulkkiopiskelijoiden liikkuvuutta selvittäneen opinnäytetyön (Raukko & Syrjänen 2018) perusteella opiskelijoiden henkilökohtaiset syyt ovat keskeisimpiä vaikuttavia tekijöitä vaihtoon lähtemättömyyteen. Ulkomailla suoritettujen opintojen määrä on kuitenkin pysynyt ennallaan lisääntyneiden lyhyiden vaihtojen ja EU:n ulkopuolelle suuntautuneiden harjoitteluiden takia.

Humakin englanninkielisestä opetustarjonnasta tiedotetaan kumppanikorkeakouluja, kun tieto lukuvuosittaisesta opetustarjonnasta on vahvistettu. Haun päätyttyä pääasiallinen vastuu Humakiin tulevien vaihto-opiskelijoiden tiedottamisesta on jaettu koulutuksittain ja alueittain siten, että kunkin vaihto-opiskelijoita vastaanottavan kampanuksen henkilöstöstä osoitetaan ensisijainen yhteyshenkilö. Tämä yhteyshenkilö vastaa vaihtoa edeltävästä tiedottamisesta, jossa varmistetaan riittävä informaatio saapuville opiskelijoille muun muassa saatavilla olevista tukipalveluista. Tukipalveluita tarjotaan muun muassa opiskelijakunta HUMAKOn kouluttamien kansainvälisiä opiskelijoita auttavien tutoropiskelijoiden kautta. Tutorit järjestävät vaihto-opiskelijoille erilaista ohjelmaa ja auttavat heitä sopeutumaan suomalaiseen yhteiskuntaan ja oppilaitokseen. Tutoreiden vastuut määritellään erikseen Humakin ja HUMAKOn välisessä yhteistyösopimuksessa, jossa HUMAKO velvoitetaan myös huolehtimaan tutoroinnin laadunvarmistuksesta. Vaihto-opiskelijoilta kerätään palautetta heidän saamastaan opetuksesta pääosin samoin periaattein kuin suomalaisilta tutkinto-opiskelijoilta. Lisäksi opiskelijat täyttävät vaihtojaksonsa loppuvaiheessa erillisen kyselyn ja vaihdon päätyttyä Erasmus Plus –peruskirjassa määritellyn EU-Surveyin.

LÄHTEET

European Commission 2014. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency. Erasmus Charter for Higher Education 2014-2020. Viitattu 16.11.2018. https://eacea.ec.europa.eu/erasmus-plus/funding/erasmus-charter-for-higher-education-2014-2020_en

Opetushallitus 2017. Erasmus+ korkeakoulutukselle KA103 ja KA107 Eurooppalainen ja globaali liikkuvuus. Opas korkeakouluille ja liikkuvuusconsortioille. 2017 sopimukset. Viitattu 16.11.2018. http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/166730_Opas_korkeakouluille_2017_eurooppalainen_ja_globaali_liikkuvuus.pdf

Raukko, Anni & Syrjänen, Jenna-Mari 2018. ”Mikset sinäkin lähtisi ulkomaille?” – Selvitys Humanistisen ammattikorkeakoulun tulkkioiskelijoiden opintojen suorittamisesta ulkomailla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Tulkkauksen perustutkinnon opinnäytetyö. Viitattu 16.11.2018. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/145474/Raukko_Anni_Syrjanen_Jenna-Mari.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Noora Ahti, Eena Kero & Joose Mäensyrjä

TUTKINTO-OPISEKELIJAT MUKANA KORKEAKOULUN LAADUN KEHITTÄMISESSÄ JA AUDITOINNISSA

Humanistinen ammattikorkeakoulu kerää opiskelijoiltaan palautetta aina hakuvaiheesta valmistumiseen. Opiskelijoille suunnattujen palautekyselyjen tarkoituksena on toimia opiskelijoiden vaikutuskanavana korkeakoulun toiminnan kehittämiseksi ja laadun parantamiseksi. Palautekyselyjen tuloksia hyödynnetään myös opiskelijoiden opiskeluvalmiuksien ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Palaute on luottamuksellista tietoa, eikä yksittäisiä henkilöitä voida tunnistaa palautteesta. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018.)

Humak aloittaa palautteen keräämisen potentiaalisilta opiskelijoilta jo valintakokeen yhteydessä, jolloin hakijoita pyydetään vastaamaan markkinointi- ja viestintäkyselyyn. Kyselyssä kartoitetaan sitä, millainen viestintä tavoittaa hakijat parhaiten ja mitä viestintävälineitä hakijat mieluiten käyttävät. Tavoitteena on myös selvittää, millainen mielikuva hakijoilla on Humakista ja mitkä tekijät vaikuttavat opiskelupaikan valintaan.

Kun hakijasta on tullut opiskelija, hänen opintojensa alkuvaiheen kokemuksia ja mielipiteitä kysytään aloituskyselyssä. Aloituskysely järjestetään ensimmäisen opiskeluvuoden keväällä. Kysely järjestetään osana opetusta yhteisellä tunnilla, jotta mahdollisimman moni opiskelija kertoisi mielipiteensä. Kyselyssä kysytään aloitukseen liittyvien korkeakoulun ja opiskelijakunnan toimintojen laadun ja tarkoituksenmukaisuuden lisäksi myös sitä, mitkä asiat huolestuttavat opiskelijaa aloitusvaiheessa.

Toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoille suunnattu välikysely toteutetaan samaan aikaan aloituskyselyn kanssa. Välikyselyssä tiedustellaan opiskelijan kokemuksia ja toiveita mm. opintojen suunnittelusta, opetuksen toteuttamisesta ja kansainvälistymismahdollisuuksista. Opiskelijaa pyydetään myös arvioimaan saamaansa arviointia ja palautetta. Kuten aloituskyselyssäkin, opiskelijoilla on mahdollisuus antaa myös avointa palautetta.

Aloitus- ja välikyselyjen palaute käsitellään yhdessä opiskelijoiden kanssa. Käsittelyn yhteydessä valitaan yhdessä tärkeimmät kehittämiskohteet.

Valmistuvat opiskelijat vastaavat kansalliseen AVOP-kyselyyn. Ammattikorkeakoulujen valmistumisvaiheen opiskelijapalautekysely järjestetään yhdessä ammattikorkeakoulujen ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa. Kyselyyn vastaaminen on osa opiskelijan valmistumisprosessia. Kyselyllä kerätään opiskelijoiden palautetta mm. opetukseen ja oppimiseen, harjoitteluun ja työelämäyhteyksiin sekä kansainvälisyyteen liittyvistä asioista. Kaikille yhteisten kysymysten lisäksi ammattikorkeakouluilla on ollut mahdollisuus lisätä kyselyyn omia kysymyksiään. Opetus- ja kulttuuriministeriö hyödyntää opiskelijapalautetta koulutuksen arvioinnissa, ammattikorkeakoulujen ja koulutusalojen välisessä vertailussa ja koulutuksen suunnittelussa. Ammattikorkeakoulut käyttävät saatua palautetta eri koulutusalojen ja tutkintojen koulutuksen ja harjoittelun kehittämisessä sekä vertailussa muiden ammattikorkeakoulujen opiskelijapalautteeseen. (Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018.)

Edellä esiteltyjen kyselyjen lisäksi joka opintojaksosta pyydetään Humakissa palautetta opintojakson päätteeksi. Opintojaksopalaute on integroitu osaksi Peppi-järjestelmää ja palautteeseen voi vastata opintojaksototeutuksen BB Open LMS-ympäristössä.

Auditointiraportissa mainitaan, kuinka opiskelijakunta HUMAKOlla on aktiivinen ja selkeä rooli korkeakoulun kehittämisessä kehittämistyöryhmissä eli toisin sanoen Humanistisen ammattikorkeakoulun työryhmissä, joissa mukana on opiskelijajäsen. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 67.) Suunnittelemalla ja kehittämällä asioita yhdessä opiskelijoiden kanssa, on Humanistisella

ammattikorkeakoululla mahdollisuus erottua edukseen muiden ammattikorkeakoulujen rinnalla.

Opiskelijoiden ääni Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointiin saatiin, kun mukana auditoinnissa oli korkeakoulun opiskelijakunnan avulla keräämä joukko opiskelijoita, jotka haastateltiin auditoinnin yhteydessä. Haastateltuja opiskelijoita oli vajaa neljäkymmentä. Opiskelijoita kuultiin sekä opiskelijakunnan, Humakin osakeyhtiön hallituksen, että eri tutkintoja edustaneiden haastatteluissa. Haastattelut järjestettiin Kauniaisissa 6.-8.2.2018 ja tilaisuuteen oli mahdollisuus osallistua myös etäyhteydellä.

Auditoinnissa opiskelijoilta nousseita kehittämiskohteita

Auditoinnissa toteutetuissa haastatteluissa nousi esiin, että opiskelijoille suunnattavia tiedottamisen kanavia tulisi kehittää palvelemaan paremmin opiskelijoiden tarpeita. Opiskelijat kokevat, että korkeakoulun tiedottaminen on jokseenkin hajanaista ja ettei yhtä selkeää tiedottamisen kanavaa ole. HumakWiki -sivustoa pidettiin osaltaan epäselvänä. Monet Humanistisen ammattikorkeakoulun opiskelijat antavat mielellään palautetta, mutta he kokevat, ettei palaute aina saavuta minkäänlaisia toimenpiteitä tai ettei palautteen antajaan olla yhteydessä, vaikka tilanne kokisi jonkinlaisen muutoksen. Kaikki opiskelijat eivät myöskään tiedä, kuinka palautetta voisi antaa suoraan korkeakoululle.

Toisena teemana haastatteluissa nousi korkeakoulun TKI-toiminta. Osa opiskelijoista kokee TKI-toiminnan mielenkiintoisena osana opiskeluaan. TKI-toiminta jää tästä huolimatta monelle opiskelijalle vieraaksi käsitteeksi ja opiskelijoiden on vaikeaa hahmottaa, kuinka sitä voitaisiin hyödyntää opiskelussa. Osa opiskelijoista kokee myös TKI-toiminnan olevan irrallinen osa opiskelua ja sen kautta opintoihin liitettävän hanketoiminnan oudoksi lisäksi opintoja. TKI-toiminnasta viestimistä ja sen tunnettavuutta tulisi opiskelijoiden mielestä parantaa.

Opiskelijat toivoivat lisää lähiopetusta. Monista opiskelijoista tuntuu siltä, että lähiopetuksen määrä vähenee koko ajan ja asioita pitää entistä enemmän opiskella itsenäisesti. Samaan aikaan niitä vähäisiäkin opintoja viedään entistä enemmän digikampukselle. Opiskelijoiden sitoutuminen digikampuksen kehittämiseen on ollut nihkeää, sillä osa opiskelijoista kokee digikampuksen vakiintumisen vaarantavan lähiopetuksen saatavuuden. Digikampuksen vakiintumisen myötä yhä useampi opiskelija kokee tarvitsevansa enemmän ohjausta.

Aiemmin mainitsimmekin opiskelijakunta HUMAKOn roolista korkeakoulun kehittämistyössä kehittämistyöryhmyöskentelyn kautta. Kaikki työryhmät eivät kuitenkaan toimi samoilla ehdoilla ja harmillisen usein kokousten esityslistat liitteineen tulevat työryhmien jäsenten tietoon ihan viime hetkellä. Asiaan ollaankin jo onneksi tartuttu Humanistisen ammattikorkeakoulun laaturyhmässä.

Ihannetila opiskelijan näkökulmasta olisi siis sellainen, jossa korkeakoululla olisi selkeät, opiskelijoille helposti saatavilla olevat tiedottamisen kanavat. Opiskelijoille olisi riittävästi saatavilla lähiopetusta, joka takaisi laadukkaan opetuksen ja oppimisen. Lähiopetuksen vähenemisen seurauksena opiskelijat käyvät opintoja yhä enemmän omaan tahtiin ja samalla vuosikurssillakin opiskelijat saattavat olla hyvin eri vaiheissa opintoja. Tämän johdosta opiskelijoiden ohjauksen tarve kasvaa ja tähän tarpeeseen on vastattava. Lisäksi TKI-toiminnan hyödyntämiseen tutkintoon johtavassa koulutuksessa on selkeästi parannettavaa. Opiskelijoilla tulee olla tietoa siitä, kuinka he voivat hyödyntää TKI-toiminnan mahdollisuuksia omassa opiskelussaan ja kuinka kyseiset mahdollisuudet linkittyvät omaan tutkintoon.

LÄHTEET

Humanistinen ammattikorkeakoulu 2018. Toiminnan arviointi ja kehittäminen. Humanistisen ammattikorkeakoulun sisäinen asiakirja.

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Neea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI. Viitattu 24.10.2018. <https://karvi.fi/publication/humanistisen-ammattikorkeakoulun-auditointi-2018/>

HUMAKIN AUDITOITU LAATUJÄRJESTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu sai Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen toteuttamassa auditoinnissa laatuileiman, joka on voimassa kuusi vuotta 18.6.2018 alkaen. Laatuileima osoittaa, että Humakin laatu järjestelmä täyttää korkeakoulujen laadunhallinnan kansalliset kriteerit ja vastaa eurooppalaisia periaatteita ja suosituksia. (Karttunen, Kiviniemi, Koivumäki, Liinpää, Virtanen, Mustonen & Aurén 2018, 3.)

Humakin laatu järjestelmän tavoitteena on tukea korkeakoulun johtamista, kehittämistä ja toiminnan laatua, ja laatu järjestelmä onkin kiinteä osa korkeakoulun johtamisjärjestelmää. Kaikes- sa toiminnassaan Humak tähtää korkeaan laatuun. Laadukkaan työn takana on asiantunteva henkilökunta, joka pyrkii parhaaseen mahdolliseen tulokseen opiskelijoiden, kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa työskennellessään. Jokaisella työntekijällä on vastuu laadunhallinnan toteuttamisesta työtehtävien- sä osalta noudattaen jatkuvan kehittämisen periaatetta. Jotta työntekijöillä on edellytykset tähän, on laatu politiikan ja laatu järjestelmän tavoitteiden oltava selkeitä ja niiden tulee liittyä Humakin toimintatapoihin.

Auditointiprosessi auttoi meitä löytämään laatu järjestelmän ja -politiikan kehittämistarpeita. Kokonaiskäsitystä laatu järjestelmän toimivuudesta on edelleen tarpeen vahvistaa. Seuravalla sivulla olevaan taulukkoon (taulukko 1) on koottu laatu järjestelmän keskeisimpiä kehittämiskohteita ja toimenpiteitä.

Koulutuspalveluiden laadunhallinta

Ammattikorkeakoulun tuloksellisuuden ja toiminnallisuuden näkökulmasta koulutuspalveluiden laadunhallinnalla on keskeinen rooli Humakin laadunhallinnan kokonaisuudessa. Koulutuspalveluiden laadunhallinnan keskeisenä periaatteena on toiminnan jatkuva arviointi ja kehittäminen saadun palautteen perusteella. Tavoitteiden saavuttamista ja prosessien toimivuutta seurataan ja arvioidaan jatkuvasti. Joka kuudes vuosi toteutettava auditointi antaa ulkopuolisen ja objektiivisen arvioinnin Humakin laadunhallinnasta ja siihen liittyvistä kehittämiskohteista.

Humakin tutkintotavoitteisten koulutusten suunnitteluun ja toteutukseen liittyvät laadunhallinnan menettelytavat ovat kaikilta osin toimivia ja tukevat koulutusten suunnittelua. Eri henkilöstöryhmät, opiskelijat ja sidosryhmät osallistuvat laatu työhön. Myös laatu työn vaikuttavuudesta koulutusten kehittä misessä on näyttöä. (Karttunen ym. 2018, 31; 75.)

Seuraavalla aukeamalla olevaan taulukkoon (taulukko 2) on koottu koulutuspalveluiden kehittämistoimenpiteet, toteuttajat ja vastuuhenkilöt kehittämiskohteittain auditoinnista saadun palautteen perusteella.

Laatujärjestelmän kehittäminen			
Kehittämiskohde	Kehittämistoimenpiteet	Toteuttajat	Vastuuhenkilö
Laatujärjestelmän kytkeminen seuraavaan strategiaan ja johtamisjärjestelmään	<p>Määritellään Humakin laatupolitiikka.</p> <p>Toteutuneen toiminnan arviointi laatupolitiikan ja tavoitteiden näkökulmasta.</p> <p>Laatunäkökulman huomioon ottaminen ja tavoitteiden asettaminen strategiaa valmisteltaessa.</p>	Johtoryhmä Laaturyhmä	Rehtori
Laatupolitiikan tavoitteet ja vastuut	<p>Laatupolitiikan tavoitteet kirjoitetaan selkeästi auki.</p> <p>Tavoitteille luodaan seurantajärjestelmä ja seuranta dokumentoidaan.</p> <p>Vastuut määritellään selkeästi ja niistä viestitään.</p>	Johtoryhmä	Rehtori
Laatupolitiikan menettelytavat	<p>Laatupolitiikan menettelytavat selkeytetään ja palvelut kytkevät ne osaksi oman prosessinsa laadunhallinta.</p>	Johtoryhmä	Innovaatiojohtaja Koulutusjohtaja Palvelujohtaja
Työryhmien ja kokousten lisäarvo	<p>Humakin työryhmien tavoitteet ja tehtävät määritellään.</p> <p>Arvioidaan työryhmien tarpeellisuus.</p>	Työryhmien puheenjohtajat	Innovaatiojohtaja Koulutusjohtaja Palvelujohtaja
Laatupolitiikasta viestiminen	<p>Viestintäsuunnitelmaa laadittaessa huomioidaan laatupolitiikasta viestiminen korkeakoulu yhteisön jäsenille ja strategisille kumppaneille.</p> <p>Humakin intran kehittäminen informaation välittämiseksi esimerkiksi saaduista palautteista ja niiden pohjalta tehdyistä kehittämistoimista.</p>	Johtoryhmä Viestintäpäällikkö	Innovaatiojohtaja

Taulukko 1. Laatujärjestelmän kehittämiskohteet.

Koulutuspalvelut

Kehittämiskohde	Kehittämistoimenpiteet	Toteuttajat	Vastuhenkilö
Koulutuspalveluiden laadunhallinta	<p>Yhteiset pedagogiset ohjeistukset ja toimintaperiaatteet ja niiden saavutettavuuden varmistaminen.</p> <p>Tilitoiminnan arvioiminen.</p> <p>Palautejärjestelmä – varmistettava, että palautetietoa on riittävästi saatavilla valmennuksesta ja ohjauksesta sekä verkko-opintojen toimivuudesta.</p>	<p>Pedagoginen kehittämisryhmä</p> <p>Koulutuspäälliköt, tiimivastaavat ja koulutusjohtaja</p> <p>Pedagoginen kehittämisryhmä, digitiimi ja koulutuspäälliköt</p>	Koulutusjohtaja
Opiskelija-viestintä	<p>Viestintäkanava, joka tavoittaa opiskelijat – opiskelijanviestinnän kehittäminen.</p> <p>Opiskelijapalautteesta saadun tiedon välittäminen opiskelijoille.</p>	<p>Viestintä, koulutussuunnittelijat ja opiskelijakunta HUMAKO</p> <p>Pedagoginen kehittämisryhmä ja vahvuusalaryhmät</p>	<p>Innovaatiojohtaja</p> <p>Koulutusjohtaja ja koulutuspäälliköt</p>
Kehitys-keskustelu-prosessi	Opiskelijoiden kehityskeskusteluprosessin ja –lomakkeen selkeyttäminen.	Pedagoginen kehittämisryhmä	Koulutusjohtaja
Digikampuksen kehittäminen	<p>Myönteisen asenneilmapiirin luominen.</p> <p>Palautetietoa ohjauksen riittävydestä ja valmennuspedagogiikan toteutumisesta.</p>	Pedagoginen kehittämisryhmä ja digitiimi (koko henkilöstö)	Koulutusjohtaja
TKI-toiminnan ja opetuksen integraatio	<p>Yhdessä suunnittelu: ohjaus, kuormittavuus ja tavoitteiden saavuttaminen.</p> <p>TKI-perustaiseen oppimiseen soveltuvien oppimisympäristöjen kehittäminen.</p> <p>TKI-perustaisen oppimisen mallinnus.</p> <p>Hankeviestintä opiskelijoille.</p>	Pedagoginen kehittämisryhmä, TKI-yliopettaja ja hankeviestinnästä vastaava TKI-lehtori	Koulutusjohtaja ja innovaatiojohtaja
TKI-toiminnan integroiminen koulutuspalveluihin	Hanketoteutusten sujuvoittaminen, seuranta ja vastuunjaon selkeyttäminen.	Koulutus- ja innovaatiopäälliköt	Koulutusjohtaja ja innovaatiojohtaja

Taulukko 2. Koulutuspalveluiden kehittämiskohteet.

Innovaatiopalveluiden laadunhallinta

TKI-toiminnan laadunhallinta nousee ammattikorkeakoulujen laadunhallinnan kokonaisuudessa koulutuspalvelujen ohella tärkeään rooliin. Se sivuaa paitsi yhteiskunnan, mutta myös koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen henkilöstön osaamisen kehittämistä. TKI-toiminta on siis keskeinen osa ammattikorkeakoulujen laadun kehittymistä myös muilla sektoreilla kuin puhtaassa TKI-toiminnassa. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditoinnissa TKI-toiminta sai auditoinnissa hyvää ja kannustavaa palautetta, mikä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö parannettavaa olisi.

TKI-toiminnan vastuiden selkeyttäminen ja kokoaminen yhteen varmistaa sen, että TKI-toiminnasta tulee systemaattisempaa ja sen kokonaisuus ja vastuut hahmottuvat paremmin koko henkilöstölle. TKI-toiminnan ja opetuksen integraation haasteet nousivat esille myös koulutusten kehittämiskohteissa.

Ammattikorkeakoulujen vaikuttavuuden ja erityisesti vaikuttavuusviestinnän merkitys tulee varmasti entisestään kasvamaan jatkossa. Vaikuttavuuden ensisijainen lähtökohta on aina siinä, että ammattikorkeakoulu toteuttaa perustehtäviään mahdollisimman hyvin. On myös tärkeää, että korkeakoulu määrittelee yhteiskunnallisen ja alueellisen vaikuttavuuden tavoitteet ja tuloskriteerit kunnioittaen omaa erilaisuuttaan ja erityistehtäviään. Vaikuttavuus nousee strategian toteuttamisesta ja yhteiskunnallisiin haasteisiin vastaamisesta.

Seuraavalla sivulla olevaan taulukkoon (taulukko 3) on koottu innovaatiopalveluiden, aluekehittämisen ja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden näkökulmasta keskeisimmät kehittämiskohteet.

Innovaatiopalvelut			
Kehittämiskohde	Kehittämistoimenpiteet	Toteuttajat	Vastuhenkilö
Innovaatio- palveluiden tehtävä	Vastuiden selkeyttäminen ja niistä tiedottaminen henkilöstölle.	Innovaatiojohtaja ja innovaatiopäällikkö	Innovaatiojohtaja
Innovaatio- toiminnan laadunhallinta	Laatujärjestelmän tavoitteiden liittäminen paremmin TKI-toiminnan ohjeistuksiin. TKI-toiminnan selkeämpi mukaan ottaminen laadunhallinnan dokumentaatioon.	Innovaatiojohtaja ja innovaatiopäällikkö	Innovaatiojohtaja
Innovaatio- toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen	Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja aluekehitystyön asetettujen tavoitteiden saavuttamistiedon systemaattinen kokoaminen. Hankkeiden vaikuttavuuden mittaaminen. Vaikuttavuusviestintä. Sidosryhmäyhteistyön palautteenantoprosessin kehittäminen.	Innovaatiopalvelut Innovaatiopäällikkö ja viestintäpäällikkö Viestintäpäällikkö, henkilöstö Hankeviestinnästä vastaava TKI-lehtori	Innovaatiojohtaja ja johoryhmä
TKI-toiminnan ja opetuksen integraatio	Hankeintegraation yhteissuunnittelu. TKI-perustaisen oppimisen mallinnus. Hankeviestintä opiskelijoille.	Pedagoginen kehittämisryhmä, TKI-yliopettaja ja hankeviestinnästä vastaava TKI-lehtori	Innovaatiojohtaja ja koulutusjohtaja
Alumnitoiminta	Alumnitoiminnan kehittäminen.	Viestintäpäällikkö ja koulutuspäälliköt	Innovaatiojohtaja
Liiketoiminta	Liiketoimintamallien kehittäminen.	TKI-yliopettaja ja TKI-asiantuntija	Innovaatiojohtaja

Taulukko 3. Innovaatiopalveluiden kehittämiskohteet.

Kohti kolmatta auditointikierrosta

Suomalaisten korkeakoulujen auditointimalli on uudistunut kolmannelle auditointikierrokselle, joka toteutetaan vuosina 2018–2024. Uudessa auditointimallissa korostuu korkeakoulujen yhteiskunnallinen vaikuttavuus ja opiskelijakeskeisyys. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018a). Vaikka me Humakissa olemme vasta saaneet päätökseen toisen auditointikierroksen, suuntaa moni korkeakoulu samaan aikaan jo toimintaansa vahvasti kohti kolmatta auditointikierrosta. Tämä uusi auditointikierros onkin jo käynnistynyt ja ensimmäistä korkeakoulua (Yrkeshögskolan Novia) auditoidaan parhaillaan uuden auditointimallin mukaisesti. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018b).

Auditointiprosessin läpikäyminen vaatii korkeakoululta paljon työtä ja sitoutumista. Pieneltä korkeakoululta auditointiprosessin läpikäyminen vaatii lisäksi resurssien tarkkaa harkintaa ja oikein kohdentamista. Näemmekin hyvänä suuntana sen, että auditointiprosessit ovat uusien, kehittyneiden auditointimallien myötä keventyneet ja tätä odotamme myös tulevalta kolmannelta auditointikierrokselta.

Uusina tekijöinä kolmannen kierroksen auditointimalli tuo mukanaan julkisen digitaalisen alustan sekä vertaisoppimisen. Digitaalinen alusta toimii auditoinnissa sekä itsearviointiin että arviointiraportin pohjana. Vertaisoppimisessa puolestaan korkeakoulut valitsevat yhden vertaisoppimisen kohteen sekä kumppanin, jonka kanssa vertaisoppimista toteutetaan. Kumppanina voi toimia korkeakoulu tai muu yhteistyöorganisaatio. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018a; Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017, 6, 8.)

Näiden molempien uudistusten uskomme tukevan kehittävää arviointia sekä lisäävän auditointiin avoimuutta, läpinäkyvyyttä ja vuorovaikutusta, niin korkeakoulun sisällä kuin koko korkeakoulukentälläkin. Korkeakouluissa on olemassa erittäin paljon osaamista ja hyviä käytäntöjä, joita jakamalla toistemme kanssa, onnistumme samalla kehittämään koko korkeakoulukenttää ja yhteiskuntaa. Tämä yhteiskunnallinen vaikuttavuus nähdäänkin yhä keskeisempänä osana suomalaisten korkeakoulujen tehtävää ja tässä tehtävässä myös Humak haluaa vahvasti olla mukana tulevaisuudessakin. (Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018a.)

LÄHTEET

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2017. Korkeakoulujen auditointikäsikirja 2018–2024. Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen julkaisuja 18:2017. Viitattu 7.12.2018. https://karvi.fi/app/uploads/2017/02/KARVI_Korkeakoulujen_auditointika%CC%88sikirja_FINAL.pdf

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018a. Korkeakoulujen auditoinnit 2018-2024. Viitattu 7.12.2018. <https://karvi.fi/korkeakoulutus/auditoinnit/>

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus 2018b. Yrkeshögskolan Novian auditointi 2018. Viitattu 7.12.2018. <https://karvi.fi/korkeakoulutus/auditoinnit/yrkeshogskolan-novian-auditointi-2018/>

Karttunen, Päivi & Kiviniemi, Kari & Koivumäki, Kai & Liinpää, Nea & Virtanen, Turo & Mustonen, Kirsi & Aurén, Hilla 2018. Humanistisen ammattikorkeakoulun auditointi 2018. Helsinki: Kansallinen koulutuksen arviointikeskus KARVI.

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU